ЁШ ЛЕНИНЧИ

Ўзбекистон комсомол-ёшлари рўзномаси

1991 йил
19 апрель
Жума
№ 60 (13.746).

Баҳоси:
Обуначига — 6 тийин.
Сотувга — 10 тийин.

• АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, АЗИЗ МУШТАРИЙ! • السلام عليكم، عزيز موشتري ! •

Лавозим юқорилашган сари одамлардан йироқлашилар экан-да

Ислом КАРИМОВ:

«ТЎЛА ИҚТИСОДИЙ ЭРКИНЛИК ШАРОИТИДА ҚАТЪИЙ ТАРТИБ»

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, Ўзбекистон Президенти И. КАРИМОВ билан «АиФ» мухбири Д. МАКАРОВ суҳбатлашди.

— Сизнинг назарингизда, бир партияли система муқаррар равишда порахўрликка ва бошқа салбий ҳолатларга олиб бормайдими, чунки бу системани халқ томонидан таъсирли назорат қилиб бўлмайди-ку!

— Партияни қандай қилиб чинакам халқчил партияга айлантириш ва айни вақтда бутун ҳокимият тузилмасини халқчил қилиш усулларини изламоқ керак. Гап шундаки, Советлар ҳокимияти сўнгги вақтгача қоғозларда ва маърузаларда қолиб келди, ҳақиқий ҳокимият эса партия кабинетларида бўлди. Ҳокимият қоғозда эмас, балки амалда бўлиши учун аввало барча оқил кишиларни жумҳуриятдаги ҳокимиятни халқ ҳокимиятига айлантириш учун жалб қилишга интилиш ва барча бойликларни, ҳамма мавжуд имкониятларни жумҳуриятда яшовчи кишилар бахт-саодатига хизмат қилдириш лозим.

Ҳар қандай даражадаги сиёсатчи қарорлар қабул этишда эркин бўлиши керак, шундагина унинг сиёсати халққа манзур бўлади. Ҳа, дарвоқе, халқ сиёсат ортида турган аниқ кишиларни доимо кўради. Президент солиғи, Павловнинг пулислоҳоти, Шаталин—Явлинский дастури дейишлари бежиз эмас.

— Ҳар қандай бўлганда ҳам бизнинг Иттифоқимиз сақланиб қолар экан ва Президент Горбачев унга бошчилик қилар экан, асосий сиёсат—Горбачевнинг сиёсати бўлади. Сиз бунга қандай қарайсиз!

— Менинг ССЖИ Президентига муносабатим ҳозир турмушимизда рўй бераётган воқеалар билан белгиланади. Горбачев қайта қуришни бошлар экан, ўз олдига айни вақтда жамиятимизни ҳам қайта тузиш ва партияни халқчил партияга айлантириш мақсадини қўйганига ишончим комил. Бу ишни у имкони борича тезроқ қилишга интилди. Аммо қайта қуришнинг аниқ концепциясига эга бўлмай туриб, пировард мақсадни аниқламай, жараённи қандайдир босқичларга бўлмай туриб, бундай бепоён мамлакатни бир лаҳзада ўзгартириб бўлмас эди.

— Бироқ, башарти Горбачев 3-4 йил муқаддам жумҳуриятларнинг мустақиллигини, хусусий мулкни тиклашни, ошкораликни ривожлантириш ва шу кабиларни ўз ичига оладиган режаларини бироз бўлсада ошкор этганида, ўз лавозимида қола олармиди!

— Эҳтимол, қололмасди. У ишни ижтимоий тафаккурни тайёрлашдан бошлади. Дарҳақиқат, ўша шароитда ниятни охиригача ошкор этмасдангина шундай қилиш мумкин эди. Қисқа муддат ичида у одамларнинг фикрини бутунлай ўзгартириб юборишга муваффақ бўлди. Ҳар ҳолда унинг стратегик ҳаракат режаси бўлиши керак эди. Менинг назаримда, Горбачев жуда халқчил инсон, у ҳатто жуда зарур бўлганида ҳам қандайдир қаттиқ қарорлар қабул қилишга мойил эмас. Оқибат натижада ақл-идрок тантана қилишига унинг ишончи комил.

Ўз тажрибамдан биламан, бундай лавозимда қанчалик кўп ўтирсанг, одамлардан шу қадар йироқлашиб қолар экансан. Гўё лавозим нақадар юқори бўлса, одамлар сендан шу қадар йироқ бўлади, деган қонун бордек. Ўз мисолимда буни жуда яхши сезиб турибман. Модомики, сезиб турган эканман, демак, буни бартараф қилишга интиламан.

— Наврўз байрами вақтида Сиз бунга қандай интилаётганингизни кўрдим. Сиз узундан-узоқ нутқлар сўзламасдан, Тошкент бўйлаб юрдингиз, одамлар билан учрашдингиз: гурунглашдингиз, тингладингиз, рақсга тушдингиз, янги ресторанни очдингиз ва кўчат ўтқаздингиз. Меҳмон бўлганим учун Сизнинг иш кунларингиз ҳақида бир фикр айтишим қийин.

— Байрамда халқ билан бирга бўлиш қийин

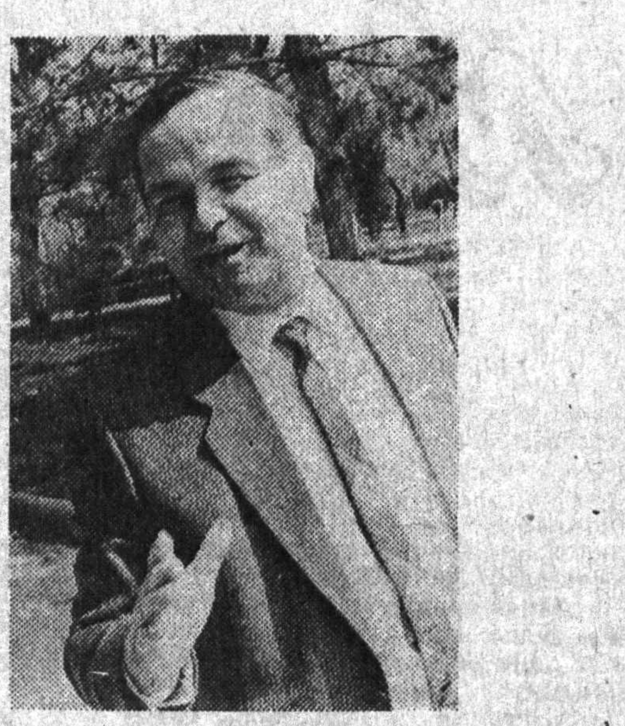

эмас. Қашшоқликка ва адолатсизликка дучор бўлган, шунинг оқибатида ҳокимият намояндаларига тош отаётган кишилар билан учрашиш қийинроқ.

Очиғини айтганда, конструктив оппозиция бизга ҳеч етишмаяпти. «Қарама-қаршиликларнинг кураши» бўлмаса, жамият ривожлана олмайди. Аммо бу кураш Конституция доирасида олиб борилиши лозим.

— Хўш, Ўзбекистондаги оппозиция, аниқроқ қилиб айтганда, кимлардан иборат!

— 1989 йил июнидаги Фарғона воқеаларигача бизда ошкора оппозиция йўқ эди. Халқнинг дилида шундай оппозиция зоҳир эди ва ҳар бир камбағал киши режимга нисбатан пинҳона оппозицияда эди. Бироқ 1989 йилнинг июнида Ўзбекистонда яшовчи халқлар бошига тушган фожиа ҳаммани ларзага келтирди. Мен ўзбеклар ва турклар ҳақидагина эмас, руслар, тожиклар, татарлар ва бошқа халқлар ҳақида ҳам гапираяпман — ҳамма ўз келажаги учун даҳшатга тушди. Жумҳуриятнинг аввалги раҳбарияти ҳам чўчиб, аввалига рўй берган воқеа ҳақида индамасликка, кейин эса унинг сабабларини хас-пўшлашга уринди. Сиёсий бўшлиқ вужудга келди. Янги тузилган ҳаракатлар ва жамиятлар шу бўшлиқни тўлдирдилар.

— Хўш, ўзингиз бунга қай назар билан қарадингиз!

— Энг ўткир масалаларни тезроқ ҳал этиш мушкул аҳволдан қутилишнинг бирдан-бир иложи эди. Биз ҳам имкони бўлган ҳамма ишни қилдик. Пахтанинг нархини оширдик, кейинги икки йил ичида томорқа ерлари миқдори 2,5 баравар кўпайтирилди, кам даромадли оилаларга ёрдам берилди, ўқитувчиларнинг маоши оширилди, тарихимизга, динга муносабат қайта кўриб чиқилди, анъаналар (ўзбеклардан бошқа миллатларнинг ҳам анъаналари) қайта тикланмоқда, яна кўп ишлар қилинди. Ана шуларнинг натижасида, назаримда миллатнинг аксарияти ҳукуматга оппозицияда турмайдиган бўлиб қолди.

— Бироқ Ўзбекистондаги демократлар Сизни митинглар ва намойишларни ўтказишни тақиқлаб қўйишда ва шу тариқа уларнинг фуқаролик ҳуқуқларини бузишда айбламоқдалар.

— Аввало мен: интизомсиз ва тартибсиз демократия—демократия бўлмайди, деб ҳисоблайман. Афсуски, Тошкентдаги ҳар бир митинг ёки намойиш охир-оқибатда катта муштлашувларга, ўт қўйиш ва ур-йиқитларга айланиб кетар эди. Ростини айтсам, оппозициянинг намояндаларини демократлар деб, бизни эса консерваторлар деб атаётганликларига қўшилмайман. Агар инсон ўз атрофига ҳалойиқни тўплаб, бошқа миллатларга нафратни тарғиб қилса, тарихни сохталаштирса, Буюк Туронни, яъни Темур замонларида барпо этилган давлатни тиклашга ёки барча мусулмонларни бирлашишга даъват этса, уни демократ деб атаб бўладими?

Тартиб ва интизом милициянинг ёрдами билан ўрнатилмасдан, балки одамлар онгига маҳкам сингиб кетган тақдирдагина демократия ҳақиқий демократия бўлади. Бундан ташқари демократия ривожланган иқтисодиётга таяниши керак. Биз навбатларда бир-биримиздан қандайдир бўлакларни юлиб олсак, дилимизда қандайдир ҳайвоний ҳис-туйғулар уйғонса-чи. Қисқаси, жумҳурият Олий Кенгаши Ўзбекистон пойтахтида митинг ва намойишлар ўтказишни онгли равишда, «Тошкент шаҳри аҳолиси кўпчилигининг манфаатларига зид» деб тақиқлаб қўйди. Митингларни фақат ёпиқ биноларда ўтказишга ижозат берилди.

— Билишимча, рус тилида сўзлашувчи аҳоли бу қарорни қўллаб-қувватлади, бироқ, ҳар ҳолда бундай тақиқлардан тоталитаризмнинг ҳиди келиб турибди.

— Тоталитаризм ва унинг кетидан келадиган авторитаризм унчалик жўн нарсалар эмас. Осиё мамлакатлари, чунончи Япония, Жанубий Корея, Сингапур, Малайзия ва бошқа мамлакатлар шу босқичлардан ўтишган. Мен бу мамлакатларнинг тарихини синчиклаб ўргандим. Улар ўз қайта қуришини иқтисодиётни халқчил тус олдиришдан, хусусий ишбилармонликни ривожлантиришдан ва ажнабий капитални жалб қилишдан бошлаганлар ва шундан кейингина сиёсий соҳага халқчиллик руҳини, сингдиришга ўтишган. Шу сабабли менинг эътиқодим қуйидагича: мутлақ иқтисодий эркинлик шароитида қатъий тартиб бўлсин. Биз ишбилармонликнинг ҳар қандай турини қўллаб-қувватлашга тайёрмиз, у фақат қонунийлик доирасида бўлсин ва жумҳуриятни ривожлантиришга кўмаклашсин.

— Шу билан бирга Ўзбекистон аҳолисининг 93 фоизи Иттифоқни ёқлаб, бинобарин, биргаликдаги ташқи иқтисодий фаолиятни ҳам ёқлаб овоз берди.

— Аҳоли янгиланган Иттифоқни ёқлаб овоз берди. Бундай Иттифоқда ҳозир мавжуд бўлган ташқи иқтисодий буйруқбозлик бўлмаслиги керак. Ўзингиз ўйлаб кўринг: яқинда Хитой билан бир миллиард швейцар франки миқдорида ўзаро мол етказиб бериш ҳақида шартнома тузилди. Бироқ жумҳуриятларнинг раҳбарларидан бирон киши ССЖИ ҳукуматига бундай ваколатни бермаган эди. Бу пулга нималар ва ким учун сотиб олинишини ва жумҳуриятлар бунинг эвазига нима беришларини биз билмаймиз. Ҳар бир жумҳурият шундай кредитларни олиши керакки, токи бу қарзни ўзи уза оладиган ҳолатда бўлсин.

— Чамаси, суҳбатимиздан шундай хулоса чиқарса бўлади: жумҳурият даражасида Сиз ўзингизни давлат одами деб ҳис қиласиз, Иттифоқ даражасида эса бундай деб ҳис қилмайсиз. Шундайми!

— Мен буни ҳеч қачон ҳис қилган эмасман. Мени энди Иттифоқ учун жавоб берадиган одам қилиб кўрсатишга уринмоқдалар. Бироқ бу эски давлат тузилмаларига кўпроқ қонунийлик тусини бериш учун бир ниқобдан бошқа нарса эмас. Ҳозирча Федерация Кенгаши виқор билан лунжини тўлдириб гапиришдан нари ўтмаяпти, чунки унинг на мақоми бор, на ҳуқуқи. Бизда аввалига доимо бирон-бир муассаса ёки идоранинг таркибини белгилаш, сўнгра эса унга ваколатлар бериш одат бўлиб қолган.

Ю. РОМАНОВ олган сурат.

[«Аргументы и факты» рўзномасининг 1991 йил 15-сонидан].

Ҳозирги мураккаб шароитдан чиқишнинг муҳим шартларидан бири иттифоқ ва жумҳуриятлар раҳбариятлари қабул қилаётган қарор ва фармонларнинг нақадар халқчил, меҳнаткашлар орзу-ўйларини ифода этиши, улар туриш-турмушини яхшилаш учун хизмат қилишидир. Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов ҳам кейинги пайтда қатор фармонлар қабул қилдики, у чин маънода жумҳурият аҳлининг ва кенг жамоатчиликнинг кайфиятига ижобий таъсир қилмоқда, уларнинг эртанги кунга умидини кучайтирмоқда. Қуйида ана шу дил изҳорлари билан танишасиз.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК ЖУМҲУРИЯТИ ПРЕЗИДЕНТИ ЎРТОҚ И. А. КАРИМОВга!

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич!

Наманган вилояти ва партия ташкилотининг 50 йиллиги нишонланаётган кунларда Сиз имзо чеккан Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Вазирлар Кенгашининг Наманган шаҳрида саноат-технология олий билимгоҳини ташкил қилиш тўғрисидаги қарорини биз юксак туйғулар ва кўтаринки руҳ билан кутиб олдик.

Жамиятимиз ижтимоий ҳаётнинг барча соҳалари, айниқса, иқтисодиётда жуда катта қийинчиликларга дучор бўлган ҳозирги шароитда янги олий билимгоҳнинг очилиши Сизнинг фан, маданият ва маънавиятга нақадар катта эътибор бераётганлигингизнинг яққол ифодасидир.

Ишонтириб айтамизки, ушбу олий билимгоҳ, ҳамда уни битирувчи иқтидорли муҳандис кадрлари вилоят ва жумҳурият халқ хўжалигини, фан ва маданиятини ривожлантиришга, таълим ва тарбиянинг миллий асосларда равнақ топишига, миллатлар бирдамлигини юқори даражага кўтарилишига муносиб ҳиссасини қўшади.

Халқ манфаати йўлида амалга оширилаётган тарихий йўлингиз узун, қадамларингиз бардам, фикрларингиз доимо теран ва фаолиятингиз баракали бўлсин.

Ушбу ташаккурнома вилоят ва шаҳар жамоатчилиги, ҳамда олий билимгоҳ жамоасининг Наманган саноат-технология олий билимгоҳи ташкил этилгани муносабати билан ўтказилган митингда қабул қилинди.

* * *

Ассалому алайкум ҳурматли Президент!

Мен сизга ушбу мактубимни йўллашдан мақсад, шахсан ўзимни ва оила-аъзоларимни миннатдорчилигини ва сизга бўлган меҳр ва муҳаббатини билдирмоқчиман. Яқинда Ўш вилоятига қилган сафарингиз шахсан менда, вилоятда яшаётган ўзбек халқида ва барча миллат вакилларида катта таассурот қолдирди. Ўш вилоятида сўзлаган нутқингиз шу вилоятда яшаётган ҳамма миллат вакилларини дўстликка, бирликка, ҳамжиҳатлик, байналмилалликка, ҳар қандай тўсқинликни, барча қийинчиликни фақат бирликда енгишга чорлади. Мана яқинда энг муқаддас «Наврўз» байрамини катта тантана билан нишонладик. Шу улуғ айём кунда сизнинг ўзбек йигитлари шаънига айтилган табрик телеграммангизни ҳарбий қисмимиз қўмондони тантанали равишда ўқиб берди. Биз ўзбек йигитлари ва қолган миллат вакиллари сиздан жуда миннатдор бўлдик. Ишонтириб айтаманки сизнинг бу табрик сўзларингиз бизнинг қисмда ўз йигитлик бурчини адо этиб юрган барчамизнинг руҳимизни кўтарди.

Ушбу мактубни йўлловчи

Эргашев Абдуғани Маҳаммаджонович. Қирғизистон, Ўш шаҳри.

* * *

Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримовга. **Сизга Тошкент вилояти Ғалаба ноҳиясидан Афғонистонда жанг қилган ветеранлар** мурожаат қилишяпти. Бизга Афғон уруши қатнашчиларига кўрсатаётган эътиборингиз учун катта раҳмат. Ва ниҳоят жумҳуриятимизда Афғонистон ветеранлари Уюшмасининг Ўзбекистон бўлими ташкил этилди. У хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш шароитида фаолият кўрсатиб, вилоят, шаҳар ва ноҳияларда очилаётган бўлимларимизга моддий ва маънавий ёрдам бераяпти. Ўзимиз ҳам ноҳиямиздаги «афғон»ларнинг шарт шароитидан, ҳол-аҳволидан хабардор бўлиб турибмиз. Уларга байрамларда, «Хотира кун»лари совға-саломлар қиляпмиз, жўшқин ҳаётдан ажралиб қолмасликларига интиляпмиз. Гарчи кўпларимиз урушда ногирон бўлиб қайтган бўлсак-да, жумҳуриятимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида фаол қатнашишга, мамлакатни ҳозирги танг ҳолатдан чиқаришда жонбозлик кўрсатишга тайёрмиз.

* * *

Тошкент шаҳри, Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А Каримовга.

Ҳурматли Президент. Биз талабаларга кўрсатган оталарча ғамхўрлигингиз учун миннатдорчилигимизни қабул қилишингизни сўраймиз.

А. Қодирий номли Жиззах давлат муаллимлик олий билимгоҳининг комсомол қўмитаси.

* * *

Ҳурматли Президент, биз Совет Армияси сафида хизмат қилаётган ҳарбий қурувчиларга кўрсатаётган ғамхўрлигингиз ва Наврўз табригингиздан бошимиз осмонга етди. Сизга сиҳат-саломатлик ва Ўзбекистон жумҳуриятининг гуллаб-яшнашида куч-ғайрат тилаймиз.

«Н» ҳарбий қисм қўмондонлиги ва шахсий таркиби. Челябинск.

ФИЗИКАДАН XXV БУТУНИТТИФОҚ ЎҚУВЧИЛАР ОЛИМПИАДАСИ ИШТИРОКЧИЛАРИГА!

Азизлар!

Сизларни, Олимпиада иштирокчилари ва талабчан ҳакамларни, ташкилотчилар ва ҳомийларни билим ва зукколик мусобақаси билан табриклайман!

Сафларингиздан тинчлик ва ҳамкорлик йўлида, элимиз ва мамлакатимиз равнақи учун ҳормай-толмай меҳнат қиладиган, қолаверса, бобокалон алломаларимиздек янада улкан миқёсларда наф келтирадиган олимлар етишиб чиқишига ишонаман.

Бу тадбир сиз билан бир қаторда устозларингиз ва ота-оналарингиз қалбида фахр ва умидбахш ҳаяжонлар уйғотади. Ҳамма каби мен ҳам бу умидлар рўёбга чиқишига тилакдошман.

Илмнинг осон бўлмаган мушкул йўлларида барчангизга сабр-тоқат, изчиллик, ирода ва фидойилик тилаб, кашфиётлар завқидан доимо баҳраманд бўлинг дейман.

Сизларни жаҳонга донғи кетган олимларни тарбиялаган заминда яна бир бор муборакбод этаман ва бу замин сизга ҳам ана шундай олимларга хос парвоз майдони бўлишни тилайман!

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Президенти

И. КАРИМОВ.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Японияга ташрифи давом этмоқда

ТОКИО. 18 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун Токиода олий даражадаги Шўро—Япония музокараларининг режалаштирилмаган тўртинчи даври бошланди.

Иккинчи жаҳон уруши тугаган пайтдан буён ССЖИ билан Япония ўртасида ҳамон сулҳ шартномаси тузилган эмас. Мана шундай шартномани тузиш муаммоси музокаралар тўртинчи даврасида муҳокама қилинадиган марказий мавзу бўлиши, шубҳасиз. Шўро делегацияси доираларида ТАСС мухбирларига хабар қилишларича, иккала мамлакат ўртасидаги ҳудудий чегараланиш шу жараённинг бир қисми бўлмоғи лозим. Музокараларнинг аввалги давраларида япон томони Кунашир, Итуруп, Шикотан ва Хабомаи ороллари устидан ўз суверенитети тан олинишини талаб қилган эди. Бу оролларни Токио Япониянинг «шимолий ҳудудлари» деб атамоқда.

Бугун, М. С. Горбачев Японияга қилган ташрифининг расмий қисми тугайдиган кунда Шўро—Япония қўшма баёноти, шунингдек иккала мамлакат ўртасида илмий ва маданий ҳамкорликдан тортиб янги ҳаво йўлларини очиш тўғрисидаги аҳдлашувларгача бўлган турли соҳаларда алоқаларни кенгайтиришни кўзда тутадиган 15 та ҳужжат имзоланиши лозим. ССЖИ Президенти император Акихито билан, жамоатчилик вакиллари билан учрашади.

* * *

ТОКИО. 18 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари). ССЖИ Перизиденти М. С. Горбачев бугун Япониянинг энг таниқли сиёсий арбоблари билан учрашди. Шўро раҳбари Бош вазир Т. Кайфу билан музокараларнинг тўртинчи даврасини тугаллаб, парламент вакиллар палатаси раисининг Токио марказидаги қароргоҳига борди. Бу ерда уни Вакиллар палатасининг раиси И. Сакурауги ва Маслаҳатчилар палатасининг раиси И. Цутия, Ҳукмрон либерал-демократик фирқанинг, шунингдек оппозициядаги социал-демократик фирқа, Комэйто фирқаси, Коммунистик фирқа, демократик социализм фирқасининг раҳбарлари, собиқ Бош вазирлар ва парламентнинг бошқа таниқли депутатлари кутиб олдилар.

И. Сакурауги ССЖИ Президентини табриклаб, Шўро раҳбарининг Япония сиёсат оламси намояндалари билан ҳозирги учрашуви муҳимлигини таъкидлади. У мамлакатлар ўртасида дўстлик ўрнатиш йўлидаги куч-ғайратлари учун М. С. Горбачевга астойдил миннатдорчилик изҳор этди.

Шу сонга хабар

Анжуманга марҳамат!

19-21 апрель кунлари Жиззах шаҳри ва Фориш ноҳиясида Алишер Навоийнинг 550 йиллигига бағишланиб «Ўзбек халқ миллий ўйинлари» ҳамда «Миллий спорт турлари» мавзусида жумҳурият илмий-амалий анжумани бўлади. Тадбирнинг Алишер Навоий номи билан аталишининг ўзига хос сабаби бор. Улуғ бобомиз ўз асарларида жисмоний тарбия ва халқ ўйинларига катта эътибор берганлар.

Жиззах вилоятида халқ ўйинлари ҳар йили ўтказилиб келинади. Лекин у вилоят чегарасидан нарига ўта олмасди. Халқ ўйинларини тиклаш ва янада ривожлантириш бўйича иш олиб борадиган илмий анжуманда Москва, Ленинград, Киев, Минск, Қозон, Иркутск, Чита ва қардош жумҳуриятлардан келган 300 дан ортиқ мутахассис иштирок этади. Улар вилоят ишлаб чиқариш корхоналари, ўқув юртлари ва хўжаликларида бўладилар. Шунингдек Амир Темур дарвозасига саёҳат қиладилар.

(Ўз мухбиримиз).

Эшитдингизми, ўқидингизми?

● Ўзбекистон ССЖ Президенти И. Каримов Шавкат Иброҳимович Наримовни Ўзбекистон ССЖ Соғлиқни сақлаш вазири қилиб тайинлади.

● Ўзбекистон ССЖ Президенти «Нарх-навонинг ислоҳ қилиниши муносабати билан умумий таълим мактабларининг ўқувчиларига умумий овқатланиш бўйича бериладиган имтиёзлар хусусида» фармон қабул қилди. Бу фармон ёш авлодни — умумий таълим мактабларининг ўқувчиларини ижтимоий ҳимоялашга қаратилган. Бу мактабларнинг ошхоналари, буфетларидан ўқувчиларга нонушта ва тушликлар шу йилнинг 2 апрелига қадар амал қилинган нархларда берилишини билдиради. Бунда 1—5 синф ўқувчиларига бериладиган бепул нонушта пулини ҳар бир ўқувчи ҳисобига 15 тийиндан 40 тийинга кўпайтириш кўзда тутилади, юқори синф ўқувчиларига эса бундай қўшимча 60 тийинни ташкил этади. Бу тадбирдан 4,6 миллион ўқувчи ёки жумҳуриятимиздаги деярли барча оилалар баҳраманд бўладилар.

● Грузия Президенти З. Гамсахурдиянинг бугун эълон қилинган фармонида «Эркин Грузия давра суҳбати» сиёсий уюшмаси эълон қилган ялпи миллий ва фуқаро итоатсизлигига ҳар томонлама кўмаклашиш тўғрисида топшириқлар берилган. Фармон жумҳуриятнинг вазирликларига, маҳкамаларига ва маъмурий идораларига аталган.

Шу кампания, доирасида, деб хабар қилди Сакинформ мухбири Э. Эдиберидзе, ҳозир жумҳуриятда транспортчиларининг ҳамда Иттифоққа бўйсунувчи корхоналар жамоаларининг иш ташлаши давом этмоқда. Иш ташлашдан мақсад — Грузиянинг тўла мустақиллигини тиклашдан иборат.

Фармонда жумҳурият иқтисодий манфаатларига зарар етмаслиги учун мансабдор шахслардан иш ташлаш қўмиталари билан биргаликда итоатсизлик ҳаракатига системали тус берадиган маслаҳат ва мувофиқлаштириш кенгашларини тузиш ҳақида кўрсатма берилган. Президентнинг фармонида Грузияда юз бераётган жараёнлар ҳақида ҳаққоний маълумот тарқатиш ва чет элга эшиттиришни таъминлаш чоралари ҳам кўзда тутилган.

Кўргазмада бир кун

Пойтахтдаги Ўзбекистон Халқ Хўжалиги Ютуқлари кўргазмасида хорижий мамлакатларнинг тиббиёт ускуналари кўргазмаси бир неча кундан бери давом этмоқда. Унда Фарангистон, Италия, Олмония, Ҳиндистон, Австрия, Туркия, Швеция, Япония ва бошқа давлатларнинг 90 га яқин фирмаси ўз маҳсулотларини намойиш этмоқда.

— Кейинги пайтда Ўзбекистонда хорижий фирмалар билан алоқа яхши йўлга қўйилди, — дейди Ўзбекистон ССЖ соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Б. Ҳ. Умрзоқов. Биргина ўтган йилнинг ўзидаёқ олдингига қараганда хориждан замонавий асбоб-ускуналарни харид қилиш уч баробар кўпайди.

Ўзбекистонда (Тошкентда) бир марта фойдаланиладиган нина ишлаб чиқарувчи завод ишга туширилди. Швециялик ҳамкасбларимиз билан алоқаларимиз йилдан-йилга ўсиб бормоқда. Бу йил ҳамкорликда плазма ўрнига фойдаланиладиган модда ишлаб чиқарувчи корхона қуриш тўғрисида шартнома туздик.

Кўргазма залларини айландик, Олмониянинг «Нибесо» фирмаси ҳам замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари билан бу ерга ташриф буюрган. Одам танасида қон айланиши, юрак фаолиятини яхшиловчи энг замонавий аппаратлар шу ерда.

Шу куни «Нибесо» фирмаси аъзолари яна бир хайрли ишга қўл уришди. Улар Тошкентдаги болалар шифохоналарига 50 минг дона бир марта ишлатиладиган ниналарни бепул ҳадя этишди.

Мирза АБДУЛЛА.

Суратни Даврон АҲМАД олган.

...ЁКИ ЎҚИШДАН ВОЗ КЕЧАЙМИ?

Ўрта мактабда ўқиб юрган кезларимда шифокор бўлишни орзу қилардим. Ёшим улғайган сари орзуим жиддий ниятга айлана борди.

1986 йили мактабни битириб, Тошкент тиббиёт олий билимгоҳининг даволаш бўлимига икки йил кетма-кет ҳужжатларимни топширдим. Омадим чопмади. 1988 йили 11 балл билан мандатда яна ғалвирдан тушиб қолдим. Бироқ ҳужжатларимни қайтариб беришмади. Ўша йили ўрта мактабни медаль билан тамомлаганлар 11 балл, қолганлар 13 балл билан ўқишга қабул қилинганди.

Ният холис экан, мен ҳам талаба бўлдим. Ҳужжатларимни менинг розилигимсиз стоматология куллиётига ўтказишди. Қанча қаршилик қилмай, барибир шу бўлимда ўқишга мажбур эдим. Ахир ўша йили мен учун охирги имконият эди-да!

Кейинроқ даволаш куллиётига ўтказишларини сўраб бир неча марта ректоратга ҳамда даволаш куллиётининг деканига мурожаат қилдим. Фойдаси бўлмади. Баъзан ўқишни ташлаб, уйга кетгим келади. Бироқ ота-онам, ҳамқишлоқларим олдида нима деган одам бўламан? Ахир уларга «шифокор бўлиб келаман» деб ваъда берганман-ку!

Нима қилай? Рағбатим бўлмасаям, «стоматолог» деган дипломни олиб, ўзим меҳр қўймаган касбда ишлайми ёки вақтида ўқишдан воз кечайми?

Раъно ЧЎЛИЕВА,
Тошкент 1-тиббиёт олий билимгоҳининг толибаси.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон ёшларига!

АЛИШЕР НАВОИЙ ТАВАЛЛУДИНИНГ 550 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЎТКАЗИЛГАН ЎРТА ОСИЁ ВА ҚОЗОҒИСТОН ДОРИЛФУНУНЛАРИ «ДЎСТЛИК» ФЕСТИВАЛИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ

МУРОЖААТИ

Азиз тенгдошлар!

Биз «Дўстлик» фестивали қатнашчилари, барча туркийзабон халқларнинг алломa шоири, мутафаккир олим, давлат ва жамоат арбоби ҳазрат Низомиддин Мир Алишер Навоий руҳларини ёд этиш учун, бобомизнинг табаррук пойқадамлари теккан кўҳна Самарқанд заминида тўпландик.

Мақсадимиз ягона! Боболаримиз Жомий, Навоий, Бердақ, Маҳтумқули, Абай барча туркий халқларни дўстликка, биродарликка, ҳамжиҳатликка чорлаганларидек, халқларимиз ёшларини бирдамликка, меҳр-оқибатга ҳамда тотувликка чақиришдир.

Қадим-қадимдан туркий халқларнинг маданият ўчоқларидан бири бўлмиш Самарқанд ва аждодларимиздан мерос осори-атиқаларимиз бугун инқироз олдида турибди. Ота-боболаримиз руҳлари олдидаги қарзимизни озгина бўлса-да, узиш, маданий ёдгорликларимизни асраб қолиш мақсадида, биз фестиваль қатнашчилари «Самарқандни тиклаш» жамғармасига 2000 сўм пул ўтказишга қарор қилдик. Унинг ҳисоб рақами: № 000700258. Самарқанд шаҳар. Агропромбанки.

Азиз тенгдошлар! Сизлар ҳам ташаббусимизни қўллаб-қувватлайсиз, деган умиддамиз!

Ўрта Осиё ва Қозоғистон дорилфунунлари «Дўстлик» фестивалининг қатнашчилари.

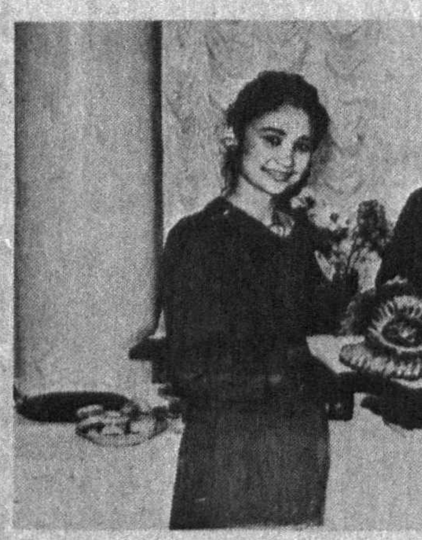

СУРАТЛАРДА: анжумандан лавҳалар.

Баҳс бурчаги

Ўзбек талабасининг қиёфаси

ОДАМ ЯРАЛГАНДАН буён оламнинг ўз назаридан пинҳон кечириладиган қанчадан-қанча сир асрорларини кашф этди. Уларни баъзан ИЛОҲИЙ баъзан эса ДАҲР номи билан боғлаб ўрганди. Унинг қудрати олдида мўрнинг ҳам, филнинг ҳам кучи бир бўлиб қолди.

Бироқ, таассуфлар бўлсинким, бу олий мавжудот тирикликнинг фоний заҳматлари орасида ўзини танишдан, ўзлигини кашф этишдан ортиқ машаққат топмади. Ҳаёт уммони ичра гоҳ кўпикдек сачраб, гоҳ тошларга урилиб оқаётган ўз қиёфасини «айланур ойина» юзасида таниб-танимади, англаб-англамади...

Дарвоқе, гапимиз ҚИЁФА тўғрисида. Яқинда бир дўстим шикоят қилиб келди:

— Ошна, ўқишни ташлаб кетаман, тўйдим! — Дарди дунёси қоронғу. Ичи тўлиб турган эканми, ҳа, дейишим биланоқ, ёрила қолди:

— Падарига лаънат! Нега бу замоннинг домлалари ғирром?

Аввалига гап нимада эканлигини тушунолмай, гаранг бўлдим. Кейин билсам, бу «чапани» фалсафа дарсида «умумийлик»нинг гўрига тош қалаётган профессорга «домла умумийликни жойларда механик татбиқ этилишининг салбий оқибатларини олдиндан тушуниб етганмисиз ёки энди, ҳамма нарса ойдин бўлгандан кейин жар солаяпсизми?» деб савол берибди-ю, балога қолибди. Профессор илмий даражасини пеш қилиб, роса маъруза ўқибди. Тавба! «Тўғри гап туққанингга ёқмайди» деганлари шу экан-да...

Ўзбекнинг толиби ўзидек камсуқум. Бировнинг ошига ҳеч қачон қўл урмайди. Кент нимадир, билмай омади чопиб етиб келган манзили, туз-насибаси сочилган ерда — шаҳри азимда гўё у ўзга сайёралик одам. Бу маъвонинг темир қонунлари иродасини чайнаган толиб ҳар сафар «шаҳри шовқинзор»га минг азоб ичида қайтади. Хаёлидан эса меҳрибон волидасининг остонада зор-зор илтижо қилиб айтган мана бу сўзлари кечади:

— Болам, мусофир шаҳарда...

ёғи Осиё, бу ёғи Оврупо билан мустаҳкам маданий алоқалар ўрнатган мадраса, дорилфунунлар мақомига эришса, шояд илму ҳикмат нуридан руҳимиз ёришиб, халқимиз бошига офтоб тегса...

Паҳлавон СОДИҚ,
II курс толиби.

* * *

Мен Сизга рус ёзувчиси Чеховнинг «Инсонда ҳамма нарса гўзал бўлиши керак: қалб ҳам, юз ҳам, кийиниш ҳам», деган гапларини такрорлаб, бошингизни оғритмоқчи эмасман. Шундай бўлса ҳам...

Бизда толиб ва толибаларнинг маънавий либослари қанақадир тобеликдан, номутаносиб қафасдан, кичикроқ ўқув доирасидан иборат бўлиши керак деб ўйлашади ва хато қилишади.

Бизлар баҳрнинг ёмғир ёки қорга айланиб, тупроқда макон топган қанотли томчиларимизки, бизни шишанинг ичига солиб, оғзини беркитиб «сен шунда тур», дея маълум бир сонеъликда сақлаб бўлмайди. Бироқ шуни ҳам унутмаслик керакки, эркинлик — бу заруриятни англаш ва шунга яраша иш тутиш демакдир. Агар танамизда ота-боболаримиз қони оқиб турар экан, албатта шарқона маънавиятга эга бўлишимиз табиийдир. Йигитлар ўз йўлида, қизлар ҳақида ташвишланаман, шоирлар эса тинмай оҳ уришмоқда: «Сочи узун бўлса суйганимнинг», деб. Майли, ҳаммасига чидаш мумкин, фақат Тошкент кўчаларида унинг севиб тинглайдиган ёлғиз қўшиғи:

Елдай югуриб тинмаган
болам,
Мусофир юртларга
сингмаган болам,
Эгилиб, букилиб,
синмаган болам.
Чайирлигинг қани?

Бугунги суронли, алғов-далғов замонда ўзбек толибининг кўнглидан бир андиша кечаётир. У ҳам бўлса, ўзи таълим олаётган олий даргоҳлар бундан юз йиллар аввал Ватанимизда бўлган, қанчадан-қанча олиму-фузалоларни етиштирган, уларнинг ҳам диний, ҳам дунёвий билимларни пухта эгаллашлашларига кўмак берган, бу уларнинг салафларидан ёдгор ҳафифи ва савти нозиклигига дарз кетмаса бас. Айтишадики, ёнғоқ дарахти ўз гулини ҳаммадан яшириб, гуллар эмиш. Мен ҳам Увайсийсифат, Нодирамонандларнинг ҳатто кулгусини ҳам ҳеч ким эшитмаслигини истайман.

Ҳозирги маънавий қиёфамиз шахсан мени қониқтирмайди. Талабалардаги энг катта нуқс — фикран ялқовликдир, шунингдек, ота-боболардан мерос — ҳуқуқий ижтимоий билимсизлигимиздир. Бу борада кунботар тараф мамлакатларидаги тенгдошларимиздек кўпроқ фантазия кучини ишлата билишга, маърифий мафкурамизни уйғота билишга ўрганишимиз керак. Хусусан, Америкада 22—23 ёшли йигитлар ўзларини тўла маънода мустақил ҳисоблаб, катта-катта ширкатлар, фирмаларни идора қилишмоқда. Бизда эса оддий михни ҳам қоқа олмайдиган «Фарҳод»лар бор, сезаётган бўлсангиз ҳамма нарсанинг учи маънавий қиёфага, унинг олмосдек ўткирлигига, учқурлигига, нафислигига, боғлиқ бўлиб қолаяпти. Мана, салафларимиз осори-атиқаларига мурожаат қилайлик, бобомиз А. Навоий ҳам, Муқимий ва Фурқатлар ҳам, Увайсий ва Нодиралар ҳам бизга ўхшаган толиб ва толиба бўлишган, ўша шабболик (ёшлик) вақтидаёқ оғизга тушишган. Буни-ку қўяверинг, Мир Алишер 3-4 ёшидаёқ «Мантиқ-ут тайр»ни ёд билган экан, ҳозирги талабалар бирорта ғазални ёд билишларига ишониш қийин. Бир суҳбатда таниш талаба сўраб қолди:

«Ўрик гуллаганда»ни Абдулла Қаҳҳор ёзган-а», деб. Мен кўп ҳафа бўламан, толиб ва толибалар Мажнуннинг Лайлини кўрибоқ ҳушидан кетаверишига ишонишмайди ва кулиб қўя қолишади. Аслида эса бу ўша даврнинг одатий ҳақиқати бўлган, ўша вақтда дийдорнинг, жамолнинг кучи кўпга етган. Алалхусус, ўзбек толибларининг маънавий қиёфасида сийрат жунунлиги бўлишини истайман, ахир ровийлар, айтади, бир қуш бор эмиш, қанотларидан олов сочилиб, ўзи ёниб ўзи кул бўлармиш. Унинг чарс-чарс овоз чиқариб ёниши оламни, бутун коинотни нурга чулғар эмиш.

Инсоннинг ҳарф таниши, ўқиш-ўрганиш йўлидаги риёзатлари ҳам ўшал қақнус каби ёнишга олиб келса, чақмоққа айланишга мажбур этса, бу унинг ҳақиқий комиллигидир. Комиллик эса маънавий қиёфани белгилайди. Истардимки, ўзбек толибларида «қақнус»она қиёфа бўлса, ёнса-ю, кул бўлмаса, балки дунёни шуълалари билан мунаввар этса, бобомиз девонаи Машраб айтганидек, «Қақнусга ўхшаб ёндим тириклай», деб айтишга биз ҳам мушарраф бўлармидик...

Гуландом ТОҒАЕВА,
толиба.

* * *

Токим инсон тирик экан, ул ҳамиша эркка талпинади ва эрк талабида яшайди. Ва бу талаб Хаёл, Умид, Муҳаббат туйғуларида зоҳир бўлиб, илм деган мутлақ мезон билан ўлчанади. Демакки, инсон «бешикдан қабргача» илм (у қай кўринишда бўлмасин, барибир илм) истаб ўтади.

Агарда толиб — инсон ҳақиқатидан келиб чиқсак, биз теварагида баҳс юргизаётган «ўзбек толибининг қиёфаси» деган маъно ўз моҳият эътибори билан нисбий бўлиб чиқади. Илло, нисбият эсада, ўзбек толибининг қиёфаси қандай бўлиши (ёҳуд қандай бўлмаслиги) керак дейилганда мен кўпроқ унинг маънавияти ҳақида сўз юритмоқчиман. Зеро, кишининг зоҳирий қиёфаси даражасини ўшал маънавият — ботиний олам белгилайди.

Мен ҳам бир аъзоси саналганим илм толиблари даврасида бу савол кўп тортишувларга боис бўлган. Мана, ўшал баҳсларнинг мевалари — бир саволдан туғилган ўнлаб саволлар:

— Нега талабалар орасидан кашфиётчилар, ихтирочилар чиқмайди? Ахир ўтмишда боболаримиз айни бизнинг ёшимизда — толибликда илму-урфон чўққисини эгаллаб, олам аҳлини ҳайратда қолдирмаганмилар? Бизга нима етишмайди? Талаба номини олганимга икки йил бўлди. Худо ҳаққи, икки йил ўзимни турли «изм»лар устунлари билан тўсилган қафасда яшагандек ҳис этардим. Мана сенга дастурил-амал, ўқи, ўрган, аммо шу дастур чегарасидан чиқма. Бу қолип талабани эркин фикрлашдан, ўқув режаларини тузишда иштирок этиш эркидан, дарсларга эркин қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум қилади. Шуми талабага эркинлик?

— Қачон Москвада бир дарслик чиқса, бизда таржима қилиб босишади. Бу онг қарамлиги эмасми? Ўз олимларимиз бугунги кун талабларига жавоб берадиган дарсликларни туза олишадими, йўқми?...

Ва яна сўнгсиз нега? Қачон? либосидаги жавобсиз саволлар мажмуи.

Юқоридаги мисолларни келтириш билан айтмоқчиманки, бугунги ўзбек толибининг елкасида мажбуран ортилган кераксиз юклар кўп. У ана шу оғир юкдан халос бўлиши керак. Бугунги ўзбек толиби ўз халқи тарихига чексиз эҳтиром билан қарайдиган, миллатига, тилига муҳаббат, аждодлар удумига садоқат зоҳир этадиган, руҳан пок, жисмонан соғлом, Қуръону-Ҳадис илмининг жамики илмларнинг билимдони бўлиши керак.

Ўзлик аталмиш бир ҳақиқат бор. Демак, фикр турғунлиги, онг қарамлиги, эрксизлик қафасидан ўзликка қайтиш, тўғрироғи, ўзликни англаш билан қутулиш мумкин. Зероки, толиб излаётган илмнинг меваси ҳам ўшал ўзлик дарахтида кўкаради. Инсон чанқоқ бўлган ҳақиқий эрк ҳам ўзлигини англаб етган, ўз баҳосини билган толибгагина насиб этади. Истагим, бугунги ўзбек талабасининг эркка эришмоғи чин бўлсин, илм йўлида жон чекмоғи қутлуғ бўлсин. Шоир марҳамат қилгандек:

Толиб улдурки...

Зариф ҲИКМАТЗОДА,
толиб.

Мен жилғаман, дарё бўлиб тўлғим келади!

Жилға №10

Жумҳурият талабаларининг хабарномаси

Акс-садо

ДИПЛОМ ЁЗИШ ШАРТМИ?

(«ЁШ ЛЕНИНЧИ» 1991 ЙИЛ 4 ЯНВАРЬ).

«Жилға»нинг ўтган сонида ҳуқуқшунослик куллиётининг толиби Р. Комилов қўйган бу саволга муштарийларимиз бир овоздан «ҳа» дея жавоб беришибди.

«Толиб олийгоҳни тамомлаётган вақтда ўзининг беш йил давомида олган билимлари тўғрисида илмий-ижодий ҳисобот-диплом иши ёзиш шарт» деб фикр билдиради Самарқанд шаҳридан Абдуқодир Арабов.

«Эртанги мутахассиснинг ўз ишига қанчалик тайёрлигини менимча, у бажарган диплом иши белгилайди», — дея мулоҳаза билдиради наманганлик Баҳром Турсунов.

Иқтисод фанлари доктори, профессор Ҳикмат ака Собиров ҳам ўз мактубларида талай мисоллар билан диплом ёзиш шартлигини асослаб берадилар ва ССЖИ олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 1974 йил 14 март 245-рақамли йўриқномасидан сатрлар келтириб ўтадилар. «Диплом ишини бажариш олийгоҳда ўқитишнинг якунловчи босқичи бўлиб, толибнинг ўзи танлаган мутахассислиги бўйича олган назарий ва амалий билимларини мустаҳкамлаш, кенгайтириш, тартибга солиш ҳамда бу билимлардан илмий техника, иқтисодий ва ишлаб чиқариш, маданий қурилишимизнинг ривожланишида фойдаланиб, амалиётга татбиқ этиш, шунингдек, мустақил ишлаш усулларини кенгайтириб, илмий изланишлар методикасини эгаллашга қаратилган».

Демак, барча талабалар диплом ёзишлари шарт экан. Аммо масалага шу билан нуқта қўйиш тўғримикан? Ахир ҳимоя этиб бўлингач, чанг босиб ётган дипломлар озмунчами?

Келинг, масалага бошқа томондан ҳам ёндошиб кўрайлик, диплом қандай ёзилиши лозим?

Диплом илмий характерда бўлганлиги учун ҳам уни бир-икки ойда ёзиб бўлмайди. Бунинг учун йиллар давомида ўқиш, ўрганиш, тадқиқот олиб бориш лозим. Афсуски, биз толиблар кўпинча буни унутамиз. Натижада диплом ёқлаш арафасида «бош қашишга» ҳам фурсат тополмаймиз.

Луқма автори Р. Комилов ёзганидек, «кутубхоналарда олдимизга китобларни «тоғ» қилиб олганча, «ишга» киришамиз. Улар диплом ёзишмаяпти... кўчиришяпти. Балки сиз бу гапларга эътироз билдирарсиз?»

«Ҳа, — деб ёзади профессор Х. Собиров, диплом иши кўчирма деб, уни масхаралаш, тушунмаслик оқибати бўлса керак, деб ўйлайман. Агар толиб дипломни ўз фикри билан эмас, китобдан олиб ёзган бўлса, қайси китобдан олганини кўрсатиши керак.

Афсуски, талабаларимиз бу борада анча илгарилаб кетишган. Улар тўғридан-тўғри китобдан кўчириб олишмайди. Мавзуларига мос бўлган кўпгина асарлардан ўзларига ёққан фикрларни ўзгартиришади. Демак, О. Маҳкамов айтганидек, «кўпдан-кўп олимлар фикрини умумлаштириш асосида диплом ёзилади. Бундай дипломлар ҳимоя этилади, лекин толибдан ўзга ҳеч ким манфаат кўрмайди».

Ҳар йили минглаб толиблар олийгоҳларни тугатишади. Минглаб дипломлар ҳимоя қилинади. Амалиётда татбиқ этилаётган, янгилик, яратувчилик руҳида ёзилган дипломлар эса саноқли. Бу билан толибларни мустақил фикрга эга эмасликда айблаш ниятимиз йўқ. Масаланинг бошқа томони бор.

«Толиблар диплом ёзиш шарт эканлигини доимо ёдларида тутиб, қуйи босқичларданоқ тайёрланишлари лозим. Илмий тадқиқот тўгаракларига мунтазам қатнашиб, илмий конференцияларда фаол иштирок этган толиб, диплом ёзиш учун замин тайёрлаган бўлур эди» — деб ёзади Ҳикмат ака Собиров.

Ҳа, толибларимизда худди шу заминнинг йўқлиги, диплом ишида ўз таъсирини кўрсатмоқда. Чунки илмий характердаги асар ёзолмайдиган толиб, ҳар қанча билимли бўлмасин, ўз фикрини аниқ баён этолмайди.

Бизнингча, талабаларни илмий ишларга масъулият билан ёндашишга ўргатиш фурсати келди. Шундай экан, «Диплом иши қандай ёзилиши керак?» деган саволга жавоб излайлик. Токи талабалар қаламига мансуб илмий ишлардан фанга, жумҳурият тараққиётига наф тегсин.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

«Жилға»нинг таҳрир ҳайъати: Равшан АЛИМОВ, ЖАҲОНГИР, Паҳлавон ТУРҒУНОВ, ГУЛАНДОМ.

«Жилға» бонг уради

Бозор тўкин, аммо...

Бозор иқтисоди қийинчиликлар билан бошланди. Ҳозирги кунда толибнинг ўртача ойлик стипендияси 120 сўмдан 150 сўмгача. Аҳвол эса аввалгидек. Биз — талабалар ҳамда шифокорлар шаҳарчаларидаги бозорларда бўлиб, сотувга чиқарилган қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат маҳсулотларининг таннархи билан танишиб чиқдик. Уларнинг ўртача баҳоси қуйидагича:

1 кг. сариёғ 10 сўм (агар топилса, бўлмаса маргарин), 1 дона нон 20 тийин, бозорларда 1кг. картошка, пиёз, сабзи 3—4 сўмдан, 1 кг. олма, анор 7—8 сўмдан, 1кг. мол гўшти 18—20сўм, 1 дона гул 2 сўм, 1 қути сигарет 3 сўм.

Агар талаба бир кунда 100 грамм сариёғ, 2 дона нон, 2 марта иссиқ овқат, 1 шиша қатиқ ёки сут, 200 грамм қаймоқ истеъмол қилса, 6 сўму 50 тийин сарф қилар экан. Демак, бир ойда 202 сўм.

Энди бир талаба маданий ҳордиқ чиқариш учун, ойда бир марта концертга кирса — 6 сўм (50 фоиз тўлов ҳақидаги имтиёз ҳали ҳам қоғозда), 2 марта кинога тушса, — 4 сўм, театрга тушса — 3 сўм, транспорт воситаларидан фойдаланиш учун 12 сўм ажратайлик. Агар ойида бир маротаба байрам ёки дўстларининг туғилган кунига борса, гул учун 6 сўм. Ҳомаки ҳисоблар талабага ойига 235 сўмгача пул зарурлигини кўрсатмоқда. Бир йилда эса 2820 сўмдан ортиқ.

Бозор иқтисодиёти туфайли нархи икки-уч маротаба ошган кийим-кечаклар, ўқув қуроллари ҳақида сўз юритмаяпмиз. Йилига икки марта уйига, айтайлик Сурхондарё ёки Хоразмга бориб келиш учун 50—60 сўм кетсин. Бу эса олаётган стипендиясидан ташқари уйидан 90 сўм сўрашга мажбур дегани. Ёки яна мардикор бозори...

Демак, хурсанд бўлишга ҳали эрта. Ҳа, талаба дўстлар, деразадаги парда тортилиб, хонага ёруғлик тушгач, хурсанд бўлмоқдамиз. Лекин афсуски, ташқарида турган «панжара»дан бехабармиз.

Рустам МАРДОНОВ,
Эркин ШЕРМОНОВ,
«Жилға»нинг ўз мухбирлари.

Дардчил талабалар

Талабалар орасида шундай бир ҳазил гап бор: ўқишни битирган талаба икки гувоҳномага эга бўлади — бири ўқишни тамомлаганлиги, иккинчиси эса ҳақиқатан ҳам ошқозон-ичак хасталиги билан оғриганлиги тўғрисида. Бу бир тарафдан ҳазилга ўхшаса-да, унинг тагида «гап» бор. Талабалар шаҳарчасидаги 32-поликлиникадан олинган маълумотлар билан танишиб чиққанимиздан сўнг, бунга яна бир бор амин бўламиз. Поликлиника Тошкент Давлат дорилфунуни, пойтахт Политехника ва Машинасозлик олий билимгоҳлари ҳамда уч ўрта махсус билим юртлари талабалари саломатлигини назорат остига олган. Жами 37000 талаба. Шулардан 701 нафари ошқозон-ичак хасталиги билан оғрийди. Улардан 212 нафари ошқозон яраси билан касалланган. Бундан ташқари ўпка хасталиги билан 340 нафар, кўз, юрак касалликлари билан дардга чалинган яна аллақанча талабалар ушбу поликлиникада назорат остига олинган.

— Ошқозоннинг бузилишига сабаб, — дейди поликлиника бош шифокори М. Абдуллаева, — талабаларнинг овқатланиши маълум тартибга солинмаганлиги, ётоқхоналардаги овқатларнинг талабга жавоб бермаслигидир. Айрим ётоқхоналарда ошхонанинг ўзи йўқ. Сутли маҳсулотлар билан таъминлашлар тўғрисида эса гапиришга ҳожат ҳам бўлмаса керак. Асосан ана шу тартибсиз овқатланиш, ошқозон ва ўн икки бармоқ ичак яраси, гастрит каби касалликларни келтириб чиқаради.

Хулоса шундан иборат: организм саломат бўлиши учун, маълум бир тартибда овқатланиш ва организмга зарур бўлган озиқ--овқатлар ўз вақтида истеъмол қилиниши керак. Хўш, бу озиқ-овқатларни (гўшт, сут маҳсулотлари, тухум ва х. к.) талаба қаердан олади-ю, 30 фоизга ошган нафақа билан қайси «отнинг баҳоси»ни белгилайди!..

Қизиқ, жумҳуриятимизнинг 45 олий билимгоҳида ва ўнлаб ўрта махсус билим юртларида, шу тариқа касалликларга чалинган яна қанча талабалар бор экан!

БАРЧИНОЙ.

(Таҳрир ҳайъатининг якдил қарорига кўра, мазкур саҳифанинг қалам ҳақи «Самарқандни тиклаш» жамғармасига ўтказилади).

Жиноят ва жазо

НАВБАТДАГИ ФОЖИАНИ КУТМАНГ

(ҒАЛЛАОРОЛЛИК АЙРИМ «ЗИЁЛИЛАР»НИНГ НОМАИ АЪМОЛЛАРИ ХУСУСИДА БИР ЧИМДИМ ХОЛИС ФИКР)

Ғаллаорол ноҳиясида бир йил ичида учта мактаб ўқувчиси ўзига ўзи ўт қўйиб ҳалок бўлган. Бири Абдушукур Бойқобилов номли 78-мактабнинг 5-синф ўқувчиси Нодира Аҳадқулова. Ноҳиянинг «Меҳнат байроғи» рўзномасида «Жонингга жафо қилма» сарлавҳали мақола эълон қилиниб, А. Жўраев ўз мақоласида Нодира ҳақида ҳам ўз «нуқтаи назар»ини билдирган. Унинг хулосасига кўра, Нодира ўз ҳис-ҳаяжонини жиловлай олмаганлиги, тажрибасизлиги туфайли ҳаётдан кўз юмган. Лекин далиллар бунинг тескарисини кўрсатмоқда.

Нодира ўз синфининг аълочиси эди. Рус тили фанини ҳам ёмон ўзлаштирмасди. Ўқитувчи Мавлуд Нуралиев негадир унинг баҳосини пасайтириб қўяди. Натижада икки орада келишмовчилик чиқади. Нуралиев уни «падарингга лаънат» деб ҳақорат қилади, турткилаб дарсдан чиқариб юбориб, иззат-нафсига тегади.

Агар А. Жўраев ҳаддан ташқари қаттиққўллик ва кўр-кўрона интизом — ўқитувчининг болаларга қилган разиллиги (Ф. Э. Дзержинский) эканлигини билганида, М. Нуралиев разиллигига яраша жазоланганида, бу воқеа бошқа ўқитувчиларга ҳам ибрат бўларди-ю, кейинги икки фожиа рўй бермаган бўлармиди? Бунинг ўрнига у ўйламай-нетмай гуноҳни она сути оғзидан кетмаган Нодиранинг устига ағдаради, уни ҳис-ҳаяжонини жиловлолмаганликда, тажрибасизликда айблайди.

Жазосиз қолган бир жиноят ҳар доим иккинчисини, иккинчиси эса учинчисини туғдирган. Шу йил 2 март куни Ломоносов номли 15-ўрта мактабнинг 8-синф ўқувчиси Муҳиддин Дўстёров ўзига ўзи ўт қўйиб, 6 март куни оламдан ўтди. Унинг бирдан-бир айби Абийир Юнусов деган ўқитувчининг ўғли билан уришиб қолганлигида. А. Юнусов ўғлининг тарафини олиб, Муҳиддинни аввал ташқарида, кейин мактаб директорининг хонасига олиб кириб, шафқатсизларча калтаклаган. А. Жўраевнинг «саховати» туфайли бу иш ҳам бости-бости қилиб юборилади. Орадан уч ой ўтмай учинчи фожиа юз беради. У кимларгадир «саховат» қилиб, бу ишни ҳам ўзи билганидай ёпиб юбормоқчи эди-ю, кутилмаганда ғишт қолипдан кўчди. А. Жўраевнинг тергов усулидан қониқмаган Тожиҳол Хидированинг аризаси жумҳурият прокурорига келиб тушди...

Бу ишлар-ку қилни қирққа бўлиб таҳлил қила оладиган қонунчилар томонидан адолатли якунини топар. Бизни бошқа бир нарса — ноҳия мактабларида раҳбарликнинг ниҳоятда бўшашиб кетганлиги кўп ўйлантиради. Хусусан, 41-ўрта мактаб жамоасида «сен менга тегма, мен сенга», кайфияти ҳукмрон: хоҳлаган ўқитувчи хоҳлаган ўқувчисини уйига чақириб мардикордай ишлата олади. Гапимиз қуруқ бўлмасин учун мисолларга мурожаат этамиз.

1989 йил сентябрнинг охири ёки октябрнинг бошларида нахрочлик «хўроз»лар Фарҳодни холи топиб, биринчи марта дўппослашади. Ўшанда у болаларнинг уришганини отаси Барот акага айтганди. Барот ака пайт топиб мактабга бориб келмоқчи бўлиб юрганида, Қайрағочлида бир маърака бўлиб қолди-ю, мактаб директори Райим Раҳмоновни шу ерда кўрди ва мактабга бориб юрмай, муддаосини унга шу ердаёқ нахрочлик мулла Ўрол ҳамда Фарҳодни ўша калтаклашда иштирок этган Бахтиёрнинг ўгай отаси Жуман ва бошқа гувоҳларнинг олдида айтди. Жуман ўшандаёқ дилозор ўғлига сўзини ўтказа олмаслигини бўйнига олди. Райим Раҳмонов эса мактабда ундай қиламиз — бундай қиламиз, дея тилёғламалик қилди. Қолганига мулла Ўрол андава тортди. Шу-шу ҳеч ким бу ҳақда гап очмади...

Фарҳод куйиб касалхонага тушганини эшитганидан кейингина Р. Раҳмоновнинг кўзлари мошдай очилди. Дарҳол ёнига мулла Ўрол ва Ҳайдарали деган кишиларни олиб, Наримоновга «касални кўришга» борди. Фарзандига қараб турган Тожиҳол опадан кўнгил сўраган бўлди. Мақсади эса кетаётганларида маълум бўлди: «Тожиҳол опа, — деди у шериклари ёнида овозига сирлилик оҳангини бериб. — Ўқитувчиларга даъвоим йўқ денг, мактабимизга бошқа болаларингиз ҳам бориб ўқийди, шуёғини ҳам ўйланг. Ўзингизга душман орттириб қоласиз. Бизнинг номимиз бутун жумҳуриятга тарқаб кетади...»

Нима бу — писандами, қўрқитишми ё бўлмаса ўз айбини хас-пўслаш учун қилинган навбатдаги тилёғламаликми? Нима бўлганида ҳам айни ўша шароитда унинг бундай «йўл» тутиши одамгарчилик қоидасига ҳам зид. Бир ойгина илгари ана шу жабрдийда одамнинг хонадонида ўқитувчилар жамоаси йиғилишиб, бир қўйнинг гўштини пақкос туширишганди. Қанча ароқлар ичилиб кетганди, оила аъзолари шаънига, ўз ўқувчилари Фарҳоднинг шаънига қанчадан-қанча баландпарвоз гаплар айтилганди. Энди, мактаб ҳаётида рўй берган ўпирилишлар очилиб қолган пайтда, раҳбар сифатида қатъий ҳаракат қилиш, таълим-тарбия ишларидаги бузилишларни имкони борича тўғри йўлга солиб юбориш, айбдорларни маъмурий йўл билан бўлса ҳам жазолаш ўрнига лўлилик қилишни ўзига эп кўрмоқ, ўта пасткашликдир.

Фарҳод жон бераётганда ота-онасига, опалари ва яқинларига ўзига кимлар «алам» етказганини номма-ном айтиб кетди. Айниқса, онасига кўп илтижолар қилди: «Энажон, менинг ишимни Мўмин билан Файзилар қилишди. Уларни қўйманг, кечирманг» деди. Хайриятки, врачлардан бирининг хаёлига «беморнинг гапларини ашёвий далил сифатида магнитафон лентасига ёзиб олиш керак», деган фикр келиб қолди. Фарҳод сўнгги кунларини яшаётганида магнитафон ҳам топиб келишди. Унинг қийналиб айтган гапларини ёзиб олишди. Бироқ, бу ёзувни ҳалигача онаси эшитгани йўқ. Мўмин бошчилигида қилинган ўша манфур ишнинг хабарини бир марта ўғлининг синф раҳбари Абдуғаффор Жабборовдан эшитиб жинни бўлаёзган одам, энди уни ўғлининг ўз оғзидан эшитса, қандай аҳволга тушиши маълум. Шундай одамга «ўқитувчиларга даъвоим йўқ, деб айтинг» дейиш...

Ҳозир Ғаллаоролда (айниқса, Ғўбдин тоғи ёқалаб жойлашган қишлоқларда) ким билан гаплашсангиз, «ҳалиям замона — зўрники, томоша — кўрники», дейди юзингизга. Ҳуқуқий давлат барпо қилиш борасидаги бугунги ҳаракатлар ҳақида озроқ бўлсин тасаввурга ҳам эга эмаслар.

Ноҳиядаги тергов органлари ва айрим мактаблардаги зиёлилар ҳақида юқорида фикр айтиб ўтдик. Аммо Ғаллаоролда ноҳия фирқа қўмитаси ва ноҳия ижроқўми деган ташкилотлар ҳам бор-ку? Улар нима қилишяпти, қаёққа қараб туришибди ўзи! Ноҳия прокурори А. Жўраевнинг юқорида тилга олинган мақоласида кейинги уч йил ичида ўндан ошиқ ўз-ўзига ўт қўйиш ҳоллари (1989 йилнинг 25 июнь кунидан кейинги ўз-ўзига ўт қўйишлар бу ҳисобга кирмайди) тилга олинади. Афсуски, прокурор бу ҳолларнинг ҳаммасида ҳам ўз-ўзига ўт қўювчиларни ва жойлардаги маҳаллий фирқа ва жамоат ташкилотларини айблайди. Аммо ноҳия фирқа қўмитаси ва ижроқўм ўзи билан бўйлашадиган ташкилотлар бўлганлиги учун, улар ҳақида лом-мим демайди. Ноҳия халқ таълими бўлимидаги ўртоқлар ҳам жим.

Ишонинг, азиз ўқувчилар биз далил-исботсиз бирон жумлани ёзмадик. Жабрдийдалар, гувоҳлар берган тилхатлар ва ҳатто айрим айбдорлар берган тушунтириш хатлари бор. Жумладан, Ғаллаорол ноҳияси халқ таълими бўлими раҳбарларига ҳам асоссиз таъна қилаётганимиз йўқ. Улар гулдай бир йигитнинг қурбон бўлиб кетишига сабабчи бўлган Мўмин Эсоновни ўз имконияти даражасида жазолаш ўрнига мукофотлашди. Ўтган йили август ойида унга «Катта ўқитувчи» деган унвон берилди...

Шу ерда кичкина бир чекиниш қиламиз: ўтган йили 16 октябрь куни Нахрочдаги 41-ўрта мактабга бордик. Мақсадимиз Фарҳод Хидировнинг ўлими шу мактабда қандай акс-садо берганлигини билиш эди. Мактаб жамоасига шу кўргулик етарли сабоқ бўлгандир, деб ўйлагандик. Афсус, мактаб бу фожиадан бирор хулоса чиқара олмаган. Қайрағочли қишлоқ аҳолиси фикрига қараганда, мактабнинг кўп ўқитувчилари қайрағочлилик болаларни турли йўллар билан камситишмоқда. Биз бу далилларга ҳам эътибор бермай, мактабнинг 1989 — 1990 ўқув йилларидаги муаллимлар кенгаши қарорлари ёзилган дафтарларни кўздан кечирдик (Ҳозир бу мактабда ҳам янгилик бор: эски директор Р. Раҳмонов ишдан бўшатилиб, ўрнига янги директор тайинланган. Назаримизда, бу директор анча ишчан ва ҳалолга ўхшайди. Шунинг учун исми шарифини «қора рўйхатга» тиркашни лозим кўрмадик). Афсус, шу даврда бирон йиғилишда мактабда ўлим юз берганлиги масаласи кўрилмаган.

Ўтган йили «Ёш куч» ойномасининг 9-сонида Ғаллаоролдаги Коммунизм номли 19-мактабнинг 11-синф ўқувчилари ёзган шикоят эълон қилинди. Унда ўқувчилар ўқитувчиларининг ниҳоятда қаттиққўллиги, хоҳласа сўкиши, хоҳласа уриши, уларни истаган ишни бажаришга мажбур қилиши ёзилган. Таажжубланарли жойи шундаки, ўқувчилар бу ҳақда қатор маъмурий идораларга ёзиб ҳам у ердагилардан ўзларига ҳамфикр, таянч топишолмаган. Шу ўқувчилардан бирортасининг кунлардан бирида ўз устига бензин сепиб, ўт қўйиб юбормаслигига ким кафолот беролади? Бизнингча, ҳеч ким!

Яқинда Ғаллаоролнинг прокурори А. Жўраев ўрнига Абдурашид Мелиев тайинланди. У Фарҳод Хидировнинг «иши»ни ҳафсала билан тергов қилишга киришган-у, номаълум сабабга кўра, яна тақа-тақ тўхтатган. Ҳозирча у кишининг қилган иши — жабрланувчиларни чақириб терғаш бўлган. Жабрловчиларга эса шу пайтгача индалмаган. Бу балки, ўрток Мелиевнинг ишлаш услубидир, деб ўйлагандик. Терговда ҳақиқатни очиш учун, ишлатиши керак бўлган усул ва услублар кўп. Лекин... лекин ўртоқ Мелиев бош айбдорлар (Тожихол Хидированинг айтишича) Мўмин Эсонов ва Файзи Жабборовларни сўроқ қилишни, терғашни имкони йўқ иш, деб ҳисоблади. Гўё уларни тергов қилиш учун асос йўқдай.

«Элдан четда ўтирсанг ўтиру, худодан четга чиқма» дейди оқсоқолларимиз. «Худодан четга чиқма», деганида, боболаримиз инсоф, адолатни унутма деган бўлсалар керак. Ғаллаоролнинг элбошиларига айтадиган битта гапимиз бор: элдан ажраб қолманг, ҳурматли ўртоқлар, сизларни юмшоқ оромкурсиларига шулар ўтказганини унутманг! Эл назаридан қолиш элбошининг фожиаси бўлади. Навбатдаги фожиани кутманг!

Сойим ИСҲОҚ,
ССЖИ Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.
Ҳусан АБДУСАЛОМ,
журналист.

[Боши ўтган сонда].

ТАҲРИРИЯТДАН: азиз муштарийлар! Бу мақолани ўқиб, бирингиз ёқангизни ушлаб даҳшатга тушарсиз, бирингиз эса яна бепарво қўл силтаб қўярсиз ҳам: «Бундай воқеалар беҳисоб-ку. Тугамайди ҳам! Ҳуқуқий қонунлар бизда борми, ўзи!» деб. Йўқ, агар Жиззахда ҳам ҳалол, кўнгли тоза инсонлар бу воқеа бошланмасдан олдин лоқайд бўлмаганларида биз ҳикоя қилган фожиа рўй бермаган, бир оила сарсону-саргардон бўлиб, «ҳақиқат йўқ экан» деб зор-зор йиғламаган бўларди.

Ўзлигимизни унутиб қўйдик. Энди инсон қадр-қиммати эъзозланган кунларни соғинаяпмиз. Яхши кунлар келишига умид боғлаб яшаяпмиз. Лекин «бу кўргуликлар жабрдийдаларининг ҳоли не кечади, айбдорлар-чи» дерсиз. У ёғи тегишли маҳкамалар ҳукмига ҳавола...

4

5

ХХ аср кундалиги

ЖАҲОН МАТБУОТИНИНГ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Япония ва чет эл оммавий ахборот воситалари ССЖИ Президенти М. С. Горбачевнинг Японияга расмий ташрифини ва олий даражада Шўро — Япон музокаралари бошланганини батафсил ёритмоқда.

Токиода чиқадиган рўзномалар ташрифнинг дастлабки амалий якунларини таъкидлаб, ССЖИ билан Япония раҳбарлари икки томонлама муносабатларни тубдан яхшилаш учун куч-ғайрат сарфлашга тайёр эканликларини айтдилар ва бу соҳада дастлабки қадам сифатида Бош вазир Т. Кайфунинг ССЖИга ташрифи тўғрисида аҳдномага эришдилар, деб ёзмоқда.

«Токио симбун» рўзномаси хабардор доираларга таяниб, икки мамлакат олий раҳбарлари ўртасида бундай фикрлашиш олий Япония — Шўро муносабатлари тарихида биринчи марта бўлаётганини ёзди.

«Нихон Кэйзай» рўзномаси бундай деб ёзади: «Михаил Горбачев киритган Осиё — Тинч океан минтақасида хавфсизликнинг яхлит системасини вужудга келтириш ғояси ССЖИнинг сайёрадаги ана шу ноҳиянинг сиёсий ва иқтисодий ҳаётида фаол иштирок этиш муддаосини яққол кўрсатиб турибди, бу ноҳия янги асрнинг бошида жаҳон тараққиётининг марказига айланади».

Лондонда чиқадиган «Дейли телеграф» рўзномаси ташриф «Шўро Иттифоқи билан унинг шарқий қўшниси ўртасидаги муносабатларга «совуқ уруш»ни тўхтатиш узоқ жараёни бошланганини» билдиради, деб таъкидлайди.

Олий даражадаги Шўро — Япон музокаралари давом этмоқда, лекин ташрифдан сўнг ССЖИ билан Япония ўртасидаги муносабатлар аввалгидек бўлмаслиги ҳозирдаёқ равшан бўлиб қолди, деб ёзади Франциянинг «Монд» рўзномаси.

Бу суратни кўриб даҳшатга тушдингизми? Қўрқманг, илон қизчани бўғмоқчи эмас. Тўққиз ойлик қизча илонга шундай ўрганиб қолганки, усиз на бирон нарса ейди, на ухлайди. Қизчанинг исми Трэси О Брайен. Буюк Британиянинг Истборн шаҳрида яшайди. Унга Самсон лақабли бу уч метрлик илонни ота-онаси совға қилишган. Уларнинг фикрича, илон дунёдаги энг ёқимтой ҳайвон экан.

ТАСС сурати.

АФҒОНИСТОНДАГИ ВАЗИЯТ

Афғонистон муросасиз оппозициясининг отрядлари ўтган кеча-кундузда яна Қобулга бир нечта реактив снаряд отди. Битта ракета мактаб ҳовлисида портлаши оқибатида бир ўсмир ҳалок бўлди.

Барча мусулмонлар учун муқаддас бўлган Ҳайитнинг биринчи кунида экстремистлар Пактиё вилоятининг маркази Гардез шаҳрига ракеталар отишди. Икки бола ҳалок бўлди, 5 киши турли даражада яраланди. Шаҳар мачитларининг бири вайрон қилинди.

Муҳолиф кучларнинг турли йўналишдаги тўқнашувлари давом этмоқда.

ҚОРАДОРИФУРУШ РОҲИБАЛАР

ВАШИНГТОН, 18 апрель. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс ахборот агентлиги Кито шаҳридан хабар қилди: колумбиялик тўрт нафар собиқ роҳиба Эквадор пойтахтидаги халқаро тайёрагоҳда ўз жуббалари остида 10 килограмм кокаинни яширин тарзда олиб кетишга ҳаракат қилаётган вақтларида қамоққа олиндилар. Божхона ходимлари бу жувонларнинг ғайритабиий юришларига эътибор беришди ва уларни Мадридга жўнаб кетаётган тайёрага ўтираётганларида ушладилар. Мусодара қилинган қорадориларнинг нархи 1,2 миллион доллар, деб баҳоланмоқда.

Хўш, собиқ роҳибаларни бундай гуноҳ қилишга нима мажбур этди? Улар ўз хатти-ҳаракатлари сабабларини тушунтиришар экан, ўтган йили оғир иш ва маошнинг жуда камлиги сабабли Боготодаги «Муқаддас қалб» католик жамоасини ташлаб кетганликларини айтишди. Улар Колумбия пойтахтида бир корчалон билан алоқа боғлашган, ана шу корчалон Испанияга етказиб бериладиган ҳар бир килограмм кокаин учун 6600 доллар ваъда қилган экан. Бироқ, роҳибалар Испанияга учиб кетишга муваффақ бўлишмади. Катта пул ишлаб қолишга бўлган умид тўсатдан чиппакка чиқди.

ТЕНГДОШЛАРИМИЗ ҲАЁТИДАН

● Мамлакатдаги ижтимоий-иқтисодий аҳволнинг мураккаблигига қарамай Ханой мактаблари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш фақат расмий ташкилотларнинг эмас, шу билан бирга Вьетнам пойтахти бутун аҳолисининг ҳам диққат марказида турибди. Сўнгги беш йил мобайнида, дейилди Ханой халқ қўмитасининг бу ерда бўлиб ўтган кенгашида, мактаб таълими системасини такомиллаштиришга, унинг моддий базасини мустаҳкамлашга 42,8 миллиард донг ажратилди. Бу 2,2 мингдан кўпроқ мактаб биносини реконструкция қилиш ҳамда 12 та янги мактаб қуриш имконини берди. Сармоянинг катта қисми жиҳоз, ўқув қўлланмалари, шу жумладан электрон техника сотиб олишга сарфланди.

● Ўтган кузда янги федерал ўлкаларда ҳунар таълими системасида ўзига жой тополмаган 50 минг йигит-қиз сафига шу йил ёзи охирига бориб ўрта мактабларнинг яна бир неча ўн минг битирувчиси қўшилади. Бундай тахмин собиқ ГДЖда ёшларга ҳунар ўргатиш масалалари юзасидан Берлинда ўтказилган уч кунлик кенгашда айтилди.

АДН агентлигига ёшлар орасида иш олиб бориш учун масъул бўлган ГКУБ федерал котиби Фолькер Россоханинг хабар қилишича, учрашув иштирокчилари касаба уюшмаларининг, васийлик идорасининг ва сиёсий фирқаларнинг вакиллари билан биргаликда корхоналардаги аҳволни таҳлил қилдилар ва ёш мутахассисларнинг ҳунар-техника тайёргарлиги соҳасида вужудга келган долзарб муаммоларни ҳал этиш йўлларини изладилар. Бу муаммоларни, деб таъкидлади ГКУБ федерал котиби, фақат ҳунармандчилик устахоналари, саноат корхоналари, васийлик идораси, жамоат хизматлари ва коммунал идоралар билан биргаликда ҳаракат қилиб ҳал этиш мумкин.

1991 йилнинг август ойида янги федерал ўлкаларда ўрта мактабларни 120 минг йигит-қиз битиради.

● 2000 йилга бориб Африка безори болаларнинг кўплиги жиҳатдан жаҳондаги бошқа барча қитъалардан ўзиб кетади. Бошпанасиз болалар муаммолари юзасидан бу ерда бўлиб ўтган халқаро семинар иштирокчилари шундай хулосага келдилар. Семинарни марказий ва шарқий Африка учун коинот ҳужжатлар ва ахборот маркази Кения черковлар миллий кенгаши билан ҳамкорликда ўтказди.

Найроби дорилфунуни жўғрофия куллиётининг ўқитувчиси Р. Обудхо семинарда қилган «Урбанизация ва безорилар» мавзусидаги маърузасида таъкидланишича, XXI аср бошларига бориб Африканинг йирик шаҳарларида қитъа давлатлари аҳолисининг қарийб 42,4 фоизи яшайди. Ҳозир бу кўрсаткич 35,7 фоизни ташкил этади. Кениянинг ўзига келганда эса, бу шарқий Африка мамлакатида шаҳарлар аҳолиси йилига 7,2 фоиз кўпаймоқда. Кейинги қирқ йил ичида Кения пойтахти аҳолиси 130 минг кишидан 1,7 миллион кишига етди, 2000 йилга бориб эса, бу кўрсаткич 3,2 миллион кишидан ошиб кетиши мумкин, дейилади ҳужжатда. Ана шундай манзара Африканинг бошқа катта шаҳарларида ҳам кузатилмоқда.

Шаҳар аҳолиси назорат қилиб бўлмас даражада кўпайишига ўзини ва оиласини боқиш учун иш топишга уриниб қишлоқлар аҳолисининг шаҳарларга оммавий равишда кўчиб келиши сабаб бўлмоқда. Обудхонинг маълумотларига кўра, ҳозирнинг ўзидаёқ Найроби аҳолисининг қарийб 60 фоизи олоқ жойлардаги хароба кулбаларда яшамоқда. Уларнинг эксарияти қишлоқлардан кўчиб келган деҳқонлардир. Тажрибадан маълум бўлишича, шаҳар турмушига мослаша олмаган одамларнинг ўта қашшоқлиги оилалар бузилиб кетишига ва безори болалар кўпайишига сабаб бўлмоқда.

Семинар иштирокчилари биринчи навбатда Африкада безори болалар кўпайиши сабаблари бартараф этилишини талаб қилувчи ана шу долзарб муаммони ҳал этиш учун таъсирчан тадбирлар ишлаб чиқишга муваффақ бўлолмадилар.

Ватан фарзандлари

ХИЗМАТ ҚАНДАЙ ЎТАЯПТИ?

Оддий аскар Ш. Отахоновнинг кутилмаганда қисқа муддатли отпуска олиб уйига келиши унинг ота-онаси учун ёқимли совға бўлди. Ўзбекистонлик аскарни бутун маҳалла кутиб олди. Юртдошлари Шамсуддиндан нима учун рағбатлантирилганини сўраб-суриштирдилар. Маълум бўлишича, жангчи жанговар топшириқни моҳирлик билан бажарган экан.

Оддий аскар Ш. Отахонов ёмғирли тунда соқчиликда турган ўртоғининг ўрнини эгаллади. Аскар жанговар техника турган жойни қўриқлашига тўғри келди. Прожектор нури тушиб турган жойдан аллақандай кўланка лип этиб ўтди. Ш. Отахонов тикилиб қараб қоронғуликда аллаким биқиниб олганини пайқаб қолди.

Номаълум кимса посбоннинг талабига эътибор бермай, жанговар машина томон интилаверди. Кейинроқ маълум бўлишича, қонунбузар ўқ отиш қуролини ўғирламоқчи бўлган экан.

— Тўхта! Отаман! — деди посбон.

Лекин бу буйруқ ҳам бажарилмаганидан кейин у осмонга қарата огоҳлантириш тарзида ўт очди. Фақат ана шу сўнгги чора номаълум кимсани тўхтата олди. Оддий аскар Отахонов «тунги меҳмон»ни ерга ётишга ва шу ҳолатда резерв гуруҳ келишини кутишга мажбур қилди. Қонунбузарнинг иши билан энди маҳаллий ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг ходимлари шуғулланишмоқда.

* * *

Самарқанд ресторонларидан бирида кайфи ошиб қолган ўсмирлар гуруҳи шунчалик берилиб хурсандчилик қилишардики, ҳатто дастлаб милиция ходимининг танбеҳига эътибор ҳам қилмади. Унинг жамоат тартибини бузмасликка чақириб қилган талаблари маст-аласт йигитчаларнинг қонини қайнатди, холос. Улар тартиб посбонининг «суробини тўғрилаб» қўймоқчи бўлишди.

Милиционернинг ёрдамга чақириб қилган хитобини эшитиб, ҳарбий соқчилар етиб келишди. Майор Сосна оддий аскарлар Шипов ва Аҳмедовлар билан бирга қуюшқондан чиқиб кетган йигитчаларнинг попугини пасайтириб қўйишди. Соқчилар тезда етиб келган милиция наряди билан бирга безорилар гуруҳини қўлга олди.

* * *

Ҳарбий техника турадиган жойда тўсатдан ёнғин чиқди. Ёнғин фақат ҳарбий анжомлар кулини кўкка совуриб қолмасдан, шу билан бирга ҳар дақиқада шу яқин атрофдаги уй-жойларга ҳам ўтиб кетиши мумкин эди. Оловга қарши курашни биринчи бўлиб кичик сержант Ш. Каримов билан оддий аскар Н. Утепкалиевлар бошлашди.

Улар жанговар машиналарни хавфсиз жойга олиб ўтишга муваффақ бўлишди, кейин эса ўртоқлари билан биргаликда мавжуд воситалар ёрдамида ўтни ўчиришди. Ёнғиннинг бошқа жойларга ўтишига йўл қўйилмади. Маҳаллий аҳолининг уйларига шикаст етмади.

(ЎзТАГ).

Иттифоқ бўйлаб

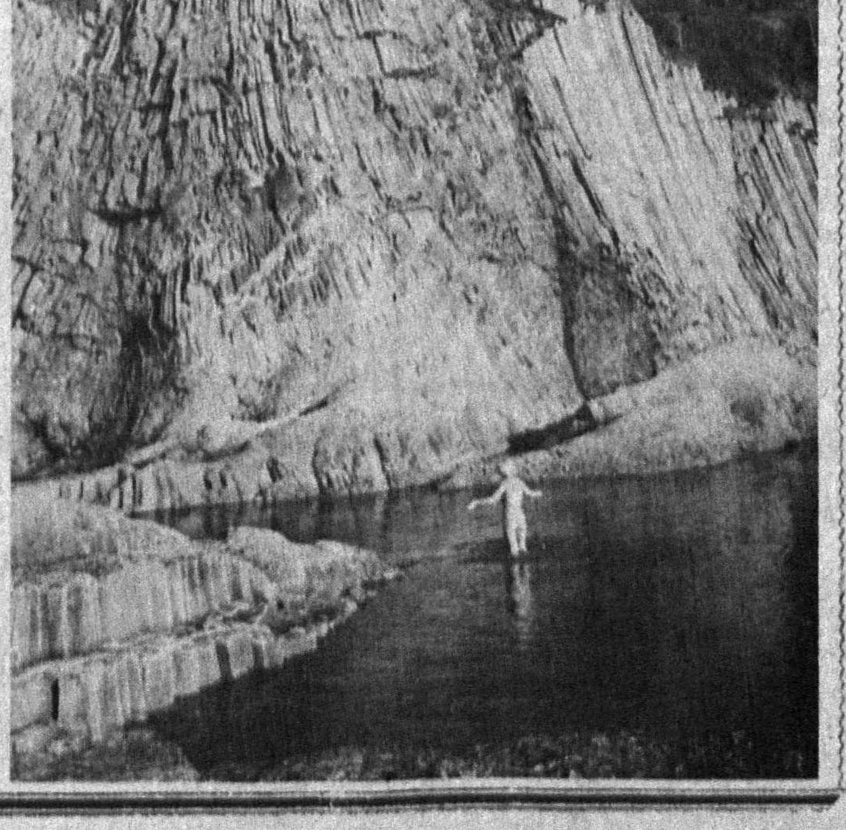

Курил ороллари... Бугун улар бутун дунё жамоатчилигининг диққат марказида. Ахир Япония ва ССЖИ ўртасидаги алоқалар умуман халқаро вазиятга таъсир кўрсатади-да. Хўш, ороллар, уларда истиқомат қиладиган одамлар тақдири эртага не кечади?

СУРАТЛАРДА: бу қизалоқ Кунашир оролида яшайди; Курилларда иссиқ қўллар жуда кўп.

В. ТИТОВ суратлари (ТАСС)

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ҚАЛДИРҒОЧ ҚАНЧА УЧАДИ!

● БИР жуфт қалдирғоч кунига ўртача 16 соат учар экан. Қалдирғон полопонига оғзида бир соатда 20 марта овқат келтиради. Бу қушларнинг ота-оналари инларига кунига ўртача 60 марта келиб кетади. Иккита қалдирғоч кунига 640 та зарарли ҳашаротларни болаларига келтирса, 600 тасини ўзи «тинчитади».

ҚАДИМИЙ ҲАЙВОНОТ БОҒИ

● САЙЁРАМИЗДАГИ энг қадимий ҳайвонот боғи эрамиздан олдинги I асрда Рим императори Август буйруғи билан ташкил этилган. Унда жаҳоннинг турли мамлакатларидан келтирилган 3500 жонивор бўлган.

ЯПОНИЯНИНГ ЭНГ КЕКСА КИШИСИ

● ЯПОНИЯ Соғлиқни сақлаш вазирлигининг хабарига кўра, бугунги кунда мамлакатда 100 ва ундан ортиқ ёшдаги 3078 киши истиқомат қилар экан. Бу 1988 йилга нисбатан 400 кишига ортиқдир. Шулардан 2448 нафари — аёллардир. Ушбу давлатнинг энг кекса кишиси ҳам аёлдир. Мицу Фудзикабанинг ёши — 113 да!

ҚИРОЛНИНГ ОЛИЙЖАНОБЛИГИ

● 21 ЁШЛИ икки дугона — Берта Бенастре билан Мария Ортис ўзларининг кичиккина елканли қайиқларида Пальма-де-Мальорки дарёсида сузиб юришарди. Тўсатдан шамол туриб, уларнинг қайиқларини ағдариб юборди, қизлар сувга тушиб кетишди. Икки дугона саросимага тушиб улгурмасларидан қизлар ёнига эгнида кийими бўлган бир киши сузиб келди. У бошқа қайиқ сузиб келгунча қизларга ёрдам берди. Кейинчалик маълум бўлишича, қизларга холисона ёрдамга келган киши испан қироли Хуан Карлос экан. Қирол ўзининг қайиғида дам олиб, сувда сайр қилиб юрарди. Бундай қараса, узоқдан бошқа қайиқнинг ағдарилиб кетганини, ҳамда икки қизнинг сувда ўзларини ёмон ҳис қилаётганини кўриб қолади. Қирол ҳеч иккиланмай, қўриқчиларини «доғ»да қолдириб, қизларга ёрдамга ошиқди.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

БИШОВЕЦ, БАРДАМ БЎЛИНГ!

Будапештдаги ўйинни ҳар ким ўзича ҳар хил баҳолар. Биримиз Бишовец тутган тактикани оқлармиз (ҳимояга зўр бериб, қарши ҳужумга ўтиш), бошқамиз эса шунча қулай имкониятларнинг бой берилганидан куйинаётгандирмиз. Лекин не бўлганда ҳам футболчиларимиз учун айниқса, иккинчи бўлим, сўнгги ярмининг ўтиши ниҳоятда оғир кечди. Сўнгсиз ҳужумлар, қўпол хатоликлар, Уваровнинг маҳорати, ҳамма-ҳаммаси мухлислар назаридан четда қолмади. Очиғи, бу ўйинда терма командамизнинг ютишига кўпчилик шубҳа билан қараган эди.

Кечаги ўйинни олинг: иккала бўлим давомида неча марта ўйин қоидаси бузилди. Балки бунга баъзилар эътироз ҳам билдирар: «Шундан бошқа йўл йўқ эди-да», деб. Бу тўғридир, гоҳо ана шундай қўпол ҳаракатлар ҳам омад келтиради. Аммо футбол, қолаверса, шу давлатнинг обрўси, шаъни, ғурури учун жонини ҳам аямайдиган яхши футболчига жароҳат етказиш қанчалик қимматга тушишини тасаввур қилинг.

Сафардаги бу ғалаба жуда зарур эканлигини билардик. Айниқса, ССЖИ учун бу ютуқ энди Оврупо биринчилигига йўл очса, ажабмас. Шундай қилиб, ҳозирча венгрияликлар беш ўйиндан 6 очко тўплашиб биринчи, мамлакатимиз терма командаси футболчилари эса уч ўйиндан беш очко жамғариб, иккинчи ўринни эгаллаб туришибди. Италияликларда уч ўйиндан 4, норвегияликларда уч ўйиндан 3 очко бор.

Кипрликлар эса тўрт ўйиндан ҳам бирор очко ололмаган.

* * *

Биринчи лига жамоалари навбатдаги тур ўйинларини ўтказдилар. Шу куни Наманганда «Навбаҳор» ён қўшнилари «Нефтяник» футболчиларини қабул қилди. Ўйин кескин вазиятда ўтган бўлсада, ҳисоб очилмади (0:0). Қолган ўйинлар натижалари ва биринчи лигадаги ўйинлар жадвали билан танишинг: **«Пардаугава» — «Тилигул» — 1:2, «Шинник» — «Текстильщик», — 3:2, «Локомотив» — «Факел» — 2:0, «Нефтчи» — «Зимбрул» — 0:0, «Динамо» Сх — «Буковина» — 1:0, «Уралмаш» — «Динамо» Ст — 2:1, «Геолог» — «Котайк» — 2:0, «Ротор» — «Кубань» — 1:0, «Қайрат» — «Ростсельмаш» — 0:0, «Зенит» — «Таврия» — 1:0.**

ЎЙИНЛАР ЖАДВАЛИ

	Ў	Ю	Д	М	Т	О
«Тилигул»	3	3	0	0	5—1	6
«Локомотив»	3	2	1	0	5—2	5
«Зенит»	3	2	1	0	4—1	5
«Ротор»	2	2	0	0	2—0	4
«Таврия»	3	2	0	1	5—4	4
«Текстильщик»	3	2	0	1	5—4	4
«Ростсельмаш»	3	1	2	0	2—1	4
«Динамо» Сх	3	1	2	0	1—0	4
«Буковина»	3	1	1	1	3—1	3
«Нефтчи»	2	1	1	1	1—0	3
«Навбаҳор»	3	1	1	1	1—1	3
«Шинник»	3	1	1	1	3—5	3
«Геолог»	3	1	0	2	4—5	2
«Уралмаш»	3	1	0	2	3—4	2
«Зимбрул»	3	0	2	1	2—3	2
«Факел»	3	1	0	2	1—3	2
«Қайрат»	2	0	1	1	0—1	1
«Динамо» Ст	3	0	1	2	1—3	1
«Нефтяник»	3	0	1	2	1—3	1
«Пардаугава»	3	0	1	2	1—3	1
«Котайк»	2	0	1	1	0—2	1
«Кубань»	3	0	1	2	0—3	1

МЕҲР-МУРУВВАТ КУНДА КЕРАК

Нукусда **«Наврўз» хайрия жамғармаси** таъсис этилди. Бу жумҳуриятдаги 170 нафар халқ депутатининг ҳаммаси депутатлик ҳаражати учун ажратилган ойлик пулларини уй-жой-ижтимоий банкининг Қорақалпоғистон бўлимига ўтказдилар. Қорақалпоғистон Олий Кенгашининг яқинда бўлган сессиясида шундай қарор қабул қилинганди. Ҳайрия жамғармаси маблағларидан меҳр-мурувват йўлида — камбағал оилаларга турли-туман ёрдам кўрсатиш, болалар уйлари, қарияларга кўмаклашишга сарфланади.

* * *

Болалар жамғармаси ва Тинчлик жамғармасининг вилоят бўлимлари Гагарин шаҳрида **биргаликда меҳр-мурувват** тадбирини ўтказдилар. Улар муҳтожларга бир йўла моддий ёрдам кўрсатдилар. Мирзачўлда эса бундай кишилар — пенсионерлар, ногиронлар, етим болалар ва кўп болали оналар анчагина. Қишлоқ Шўролари комиссиясига ана шундай кишиларнинг рўйхатини тақдим этишди. Таклиф этилганларга озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари берилди. Вилоятнинг Дўстлик, Пахтакор ва бошқа ноҳияларида ҳам шундай тадбирлар ўтказилди. Ҳайрия ташкилотлари йил бошидан бери муҳтожларга бир йўла 36 минг сўмлик ёрдам беришди. Бу пулларга гиламлар, озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак, бинокорлик материаллари сотиб олинди. Юртдошимиз — профессор Т. Ф. Тоиров раислик қилаётган Москва «Фуқаролар тинчлиги» уюшмаси вилоятга катта ёрдам берди. У жиззахликларга бир марта фойдаланиладиган шприцлар, кийим-кечаклар, озиқ-овқатлар билан инсоний ёрдам кўрсатди.

* * *

Тошкент олий ўқув юртларида талабалари ва ёш мутахассислари таълим олаётган Катар давлати Ўзбекистонга инсонпарварлик ёрдами берди. Ўзбекистон ССЖ Қизил ярим ой жамиятига қарийб 90 тонна озиқ-овқат маҳсулоти берилди. Улар орасида ун ва ёғ, консерваланган сабзавотлар ва шакар, қурутилган сут ва юмшоқ пишлоқ бор.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ортилган дастлабки автомобиль поездлари Қорақалпоғистон ва Сурхондарёга, Фарғона водийсига жўнаб кетди. Бу маҳсулотлар ёлғиз қариялар ҳамда кам таъминланган фуқароларга улашилади. **(ЎзТАГ).**

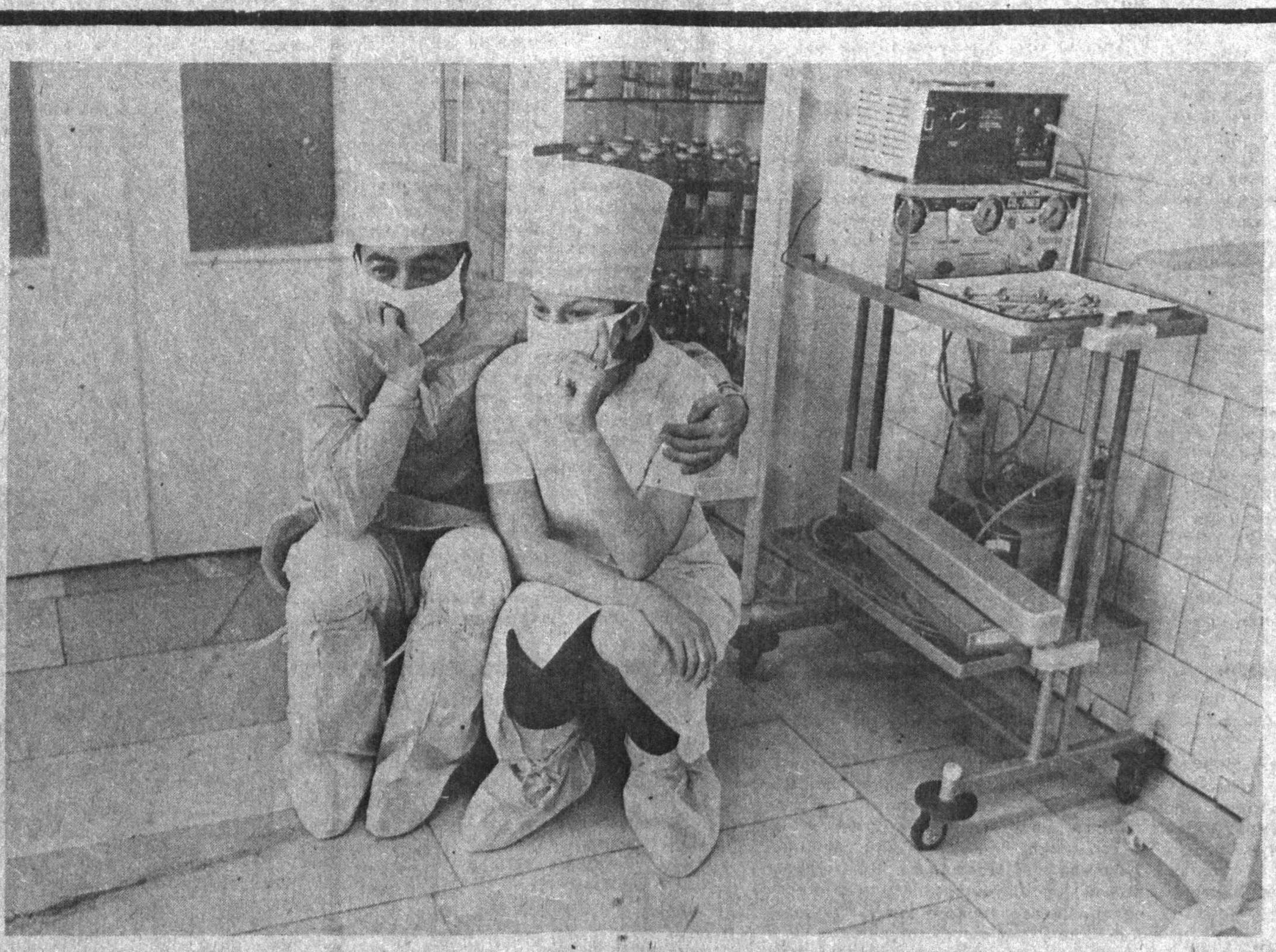

«ҚЎЛИМИЗ ЕНГИЛ» КЕЛСИН...

Сурат муаллифи С. ВЕЛИЧКИН.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ТОШКЕНТ «ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ» ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЖАРА БИРЛАШМАСИГА

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ШАҲАР АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!
ФАҚАТ 4 СОАТ ИШЛАЙСИЗ
БУ
кўп болали оналарга,
талабаларга,
билим юртлари ўқувчиларига,
нафақа олувчи кексаларга
ҒОЯТДА ҚУЛАЙДИР
ТЎЛИҚСИЗ ИШ КУНИ

КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА — яхшигина пул ишлаб топиш билан бирга фарзандларини қаровсиз қолдирмаслик,

ТАЛАБАЛАР ВА ЎҚУВЧИЛАРГА — ўқишдан ажралмаган ҳолда қўшимча моддий ёрдам олиш,

НАФАҚА ОЛУВЧИ КЕКСАЛАРГА — яхшигина пул ишлаб топиш, тажрибасига, маҳоратига муносиб баҳо бера оладиган жамоа орасида бўлиш ИМКОНИНИ БЕРАДИ.

КОРХОНАДА СИЗНИ ҚАНДАЙ ИМТИЁЗЛАР КУТМОҚДА?

— СОҒЛОМЛАШТИРИШ МУАССАСАЛАРИ санаторий-профилакторий, стадион, фарзандларингиз учун пионерлар лагери, Тошкент денгизи бўйида дам олиш зонаси бор.

— СИЗНИ КАМЁБ МОЛЛАР БИЛАН, шунингдек комбинатда ишлаб чиқариладиган газламалар, иплар, кўрпа-тўшак жилдлари, адёл кўрпачалар билан таъминлашади.

— замонавий ошхоналар, сауналари бўлган маиший комплекслар, сартарошхоналар, пардоз хоналари ХИЗМАТИНГИЗДА БЎЛАДИ.

Комбинат ҳудудида озиқ-овқат ва сабзавот дўконлари мавжуд.

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР!

МАБОДО «ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ» ИЖАРА КОРХОНАСИДА ИШЛАШГА ҚАРОР ҚИЛГАН БЎЛСАНГИЗ — ЎЗИНГИЗГА ҚУЛАЙ ВАҚТНИ ТАНЛАШИНГИЗ МУМКИН!

ЭЪТИБОРИНГИЗГА ИШ СМЕНАЛАРИ ЖАДВАЛИНИ ҲАВОЛА ЭТАМИЗ.

соат 7 дан 11 гача — соат 11 дан 15 гача.
соат 8 дан 12 гача — соат 12 дан 16 гача,
соат 9 дан 13 гача — соат 13 дан 17 гача,
соат 10 дан 14 гача — соат 14 дан 18 гача,
соат 15 дан 19 гача,
соат 19 дан 23 гача.

КАСБЛАР БЎЙИЧА 4 СОАТЛИК ИШ УЧУН ТЎЛАНАДИГАН МАОШЛАРНИНГ МИҚДОРИ БИЛАН ТАНИШИНГ:

ЙИГИРУВЧИГА — 4 соатлик иш учун 4 сўмдан 8 сўмгача,

ТЎҚУВЧИГА — 4 соатлик иш учун 5 сўмдан 9 сўмгача,

УРОВЧИГА — 4 соатлик иш учун 4 сўмдан 8 сўмгача,

ДАСТГОҲЛАРНИ ТОЗАЛОВЧИГА — тозаланган ҳар бир ўраш машинаси учун — 10 сўм.

БИЗ СИЗНИ ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛДА КУТАМИЗ:

Тошкент шаҳри, Қушбеги кўчаси 6-уй.
33, 34, 45, 69, 79, 182-автобуслар 2, 6, 13, 16 троллейбуслар, 7, 9, 11, 24, 28-трамвайларда келишингиз мумкин. («Тўқимачилар комбинати» бекати).
ТЕЛЕФОНЛАР: 53-97-09, 53-97-05.

Тошкент «Тўқимачилик комбинати» ип-газлама ишлаб чиқариш ижара бирлашмаси.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ

48-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

аёллар, эркаклар ва болаларнинг устки кийимларини тикиш бўйича моҳир чевар бўлиб етишиш истагида бўлган 9—11-синф битирувчиларини

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

9-синфларни битирганлар 1—3 йил ўқийдилар ҳамда бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар. Бир йиллик таълим дастури бўйича ўқийдиганлар касбий маълумот ҳамда тикувчи малакасини эгаллайдилар ва Тошкент «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси база корхонасига ишга юбориладилар; 3 йил ўқийдиганлар касбий ва тўлиқ ўрта маълумот оладилар.

Билим юртини имтиёзли битирган ўқувчиларнинг 10 фоизи олий ўқув юртлари ва техникумларга ўқишга кириш учун йўлланма оладилар.

11-синфни битирганлар 6 ой ўқийдилар ва ойига 39 сўмдан 60 сўмгача стипендия оладилар.

Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида барча ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи берилади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юрти ўқувчилари «Қизил тонг» фабрикаси ҳудудида жойлашган маиший ва тиббий хизматлар, профилакторий, саноат моллари ва озиқ-овқат дўконларидан фойдаланишлари мумкин.

Билим юрти қошида, ўқувчилар учун «Модалар театри» ва И. Ганди номидаги Тикувчилар маданият саройи базасидаги ҳар хил ижодий, спорт тўгараклари ишлаб турибди.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, тиббий маълумотнома, турар жойидан ва ота-онасининг иш жойидан маълумотномалар, 3х4 см. катталикдаги 4 та фотосурат;

Билим юрти манзили: 700061, Тошкент шаҳри, Чехов кўчаси, 5 «а» уй (1, 2, 5, 24, 26-трамвайлар; 1, 5, 8, 17-троллейбуслар; 2, 3, 25, 60, 71, 80-автобусларнинг «Қизил тонг» бирлашмаси» бекати).

УСТОЗ

Биз ҳаммамиз бу дунёга мурғак гўдак бўлиб келамиз. Униб, ўсиб бир ишнинг бошини тутсак, албатта кимдандир шу касбнинг сир-асрорларини ўрганамиз. Ўша ўргатган кишини устоз деб атай бошлаймиз. Маълум вақт ўтгач у муътабар зотнинг оқ фотиҳасини оламизу, мустақил ҳаёт остонасига қадам қўямиз. Лекин киши то бу дунё билан хайрлашар чоғигача кимнингдир маслаҳатига, бир оғиз ширин сўзига муштоқ бўлиб яшайди.

Устоз ҳақида гапираяпману, кўз олдимга устозим Усмон домла Каримовнинг ёрқин сиймоси намоён бўлади. У мансабу, шон-шуҳрат қучоғида эмас, балки оддий одамлар орасида, оддийгина кун кечирди. Лекин ҳеч қачон, ўз ҳаётидан, турмушидан норози бўлган эмаслар. У киши биз шогирдларига нафақат илмдан балки одамийликдан, хушмуомалалик ва одобдан дарс берди. «Ҳар бир ишни чин кўнгилдан севиб қилинглар, шунда ҳеч кимга кулгу, ҳеч қачон ҳеч кимга муҳтож бўлмайсизлар», деб уқтирардилар.

Дунёда кимгадир шогирд тушишдан осони йўқ. Лекин устоз қилган меҳнатни оқлаш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермаса керак. Мен буни арра тишлари устидан яланғоёқ юришга қиёслагим келади. Лекин устоз бўлиб шогирдларига сабоқ бермоқ ҳам осон иш эмас. Аммо Усмон домла бу ишнинг уддасидан чиқди. У кишининг ажиб бир хислати бор эди. Ҳеч қачон шогирди ёзган нарсани ислоҳ қилиб устидан қалам юргизмасди. Аксинча, ул кишининг фикрларини сўраб, керакли маслаҳатлар берарди. Ҳеч қачон шогирди ёзган ёки айтган фикрга хиёнат қилиб ундан фойдаланмас, балки фалончининг фикри ёки ёзгани деб албатта изоҳ берарди. Ҳеч қачон ёлғон гапирмасдилар, гапирганларни эса жини суймасди.

Устоз суйган одами билан анҳор бўйига чиқиб кўм-кўк майсалар устига рўмолча ташлаб ўтириб суҳбатлашишни хуш кўрарди. Баъзан ишдан бўшади дегунларича бизларни (шогирдларини) олиб шаҳар ташқарисига чиқиб кетар, дам олиб уйга қайтаётганимизда, «вақтингиз бекор ўтмадими, сафар кўнглингизга тегмадими», деб сўрар, эртаға бошқа жойга боришга шогирдининг хоҳиши борлиги ёки йўқлигини кўзларидан уқиб оларди. Бирор бир кишига ёрдам берсалар ҳеч қачон бирор нарса таъма қилмасди. Қилган яхшилиги учун бирор нарса таъма қилганларни ўликларнинг тирикларга қўл чўзаётганига ўхшатардилар.

Устоз ҳеч қачон овозларини баланд қилиб гапирмасдилар. Аксинча мулойим, сўзларини бирин-кетин марварид тергандай териб, маъноларини аниқ қилиб эшитувчи юрагига қуш қўнгандай уфуриб қўндирардилар. Кунларнинг бирида «устоз нега мудом паст овозда гапирасиз», деб сўрадим. «Овознинг баландлиги ичи бўш идишнинг дириллаганидай», деб жавоб бердилар. Одобсизлик бўлса ҳам менинг овозим, сўзларим, ишларим қандоқ деб сўрадим. У киши кўзларини қуйи олиб, «ўғлим ҳеч қачон ўзингиз ҳақда мени мақтармикан деб одамлардан сўраманг. Сизнинг кимлигингизни халқнинг ўзи айтади», дедилар. Мулзам бўлиб қолдим.

Баъзан қалбингда шундай туйғулар жунбушга келадики, бир умр таълим-тарбия берган устозингга нимадир яхшилик қилгинг, уни рози қилиб пардек енгиллашгинг келади. Домла билан ҳамма вақт очиқ юракдан гаплашардик. Ҳаётининг сўнгги пайтларида мазаси бўлмаганлиги сабабли, «устоз нима қилсам сизни рози қиламан», дедим. «Ҳақиқат йўлида адашмасдан, амалий ишлар билан билганларингизни шогирдларингизга ўргатинг, ёзган чизганларим янги фикрларимга ўзгалар хиёнат қилади деб қўрқманг, чунки эски чопонга янги ямоқ ярашмайди» дегандилар.

Шундай ажойиб инсон ҳам бу ёлғончи дунёни тарк айлаб кетдилар. Бунда биров-бировни ушлаб қололмаскан. Лекин дилларда, хотирада ўчмас из ташлаб кетаркан.

Абдураҳим УМАРОВ.

Мени эслагил

Хотира

Ҳаёт! У бизларни баъзан бахтли, баъзида бахтсиз кунларга, ғам-аламларга, севинчларга рўбарў этади. Яна не-не тасодифларга. Тасодифлар! Гоҳида бахт билан эш келади улар, гоҳида эса...

Эсимда, ўтган ёзги таътил кунларининг бири эди. Қўшни хонадан сеҳрли қўшиқ чалинди қулоғимга:

Куз еллари япроқ тўкса
мени эслагил,
Киприкингга хаёл чўкса
мени эслагил.
Қаҳр қилса қиш қаҳратон
мени эслагил.
Раҳм қилса ёз саратон
мени эслагил.

Қалб орзиқиб, беихтиёр бориб ойнаи жаҳон қаршисига чўкдим. Қўшиқ сеҳрлаб қўйган мисол вужудим қулоққа айланиб тингладим.

«Оила» кўрсатуви бўлаётган экан. Муғаннийни тошкентлик Рустам Турсунов (кўплар Рустам қори дейишаркан) деб таништиришди. Ярқ этиб чаққан чақмоқ янглиғ бир ният туғилди юрагимда: Тошкентга қайтгач, албатта шу қўшиқчини топиб суҳбатлашаман, ижоди билан танишаман. Бироқ... мен суриштириб топгунимча ҳаёт уни тасодифларнинг «гоҳида эса...»сига рўбарў этган эди.

Гарчи менга ўзи билан учрашиш насиб этмаган экан, уни билган кишилар билан суҳбат қуришга аҳд қилдим. Машъум воқеадан сўнг Рустам ака яшаган хонадонда бўлдим. Турмуш ўртоғи Мавжуда опа билан узоқ суҳбатлашдик. Сиз билсангиз эди, бу суҳбатнинг қанчалар оғир бўлганини. Маъюс чеҳраси ва ғамгин нигоҳи кўнгилдаги дардининг акси эди, гўё Мавжуда опанинг. У гоҳ лаблари титраб гапидан тўхтаб қолади... Бундай пайтда кишидан турмуш ўртоғи тўғрисида бирор нарса сўрашга ҳам ботиниш қийин бўларкан...

Рустам Турсунов 1953 йилда Тошкентда боғбон оиласида туғилиб, воя етади. У ёшлигиданоқ санъатга ихлос қўяди. Отаси Мелихон ака ва онаси Махсума опалар ҳам санъатни дилдан севувчи кишилар эди. Шунинг учун ҳам улар фарзандларининг санъатга бўлган ихлосига алоҳида эътибор беришади.

Шуниси ажабланарлики, Рустам ака ҳеч қандай санъат даргоҳида таҳсил олган эмас. Доимо ўз устида ишлаб, мустақил шуғулланган экан. Унинг истеъдоди бекиёс эди. Деярли ҳамма қўшиқларининг мусиқасини ҳам, шеърини ҳам ўзи яратарди. Масалан: «Зуҳром келмади», «Қизгина», «Сени дегандим», кабилар шулар жумласидан. Шу билан бирга, ўта камтар, самимий ва хушфеъл инсон эди у.

Буни дард тўла кўзларида ёш билан Мавжуда опанинг айтганлари ҳам исбот этади.

— Бир неча бор ойнаи жаҳонда чиқишга таклиф этиб, ҳатто уйимизга ҳам келишган. Ҳар гал «ҳали яхши қўшиқ ярата олганимча йўқ» — дея рад этардилар. Вафотларидан бир озгина олдин сиз тўғрингизда кўрсатув тайёрлаймиз, деб қилишган бир неча қистовлардан кейингина розилик берган эдилар. Олтита қўшиқ ёздиришлари керак экан. Фақат иккитасини ёздиришга улгурдилар холос, — дея гапидан тўхтаб қолади Мавжуда опа...

Рустам Турсуновдан бир қанча ёш санъаткорлар сабоқ олишди. Ғиёс Бойтоев, Шуҳрат Давлатов, Исмоил Ғуломов каби ёш истеъдодли қўшиқчиларнинг устозларидан эди у.

— Рустам ака шогирдларига ўта талабчан эдиларки, доимо ҳар бир қўшиқчи ўз овозига эга бўлиши лозим дердилар, — эслайди шогирдларидан Омина Зайниева.

Вафотидан сўнг Р. Турсуновга бастакор унвони берилди.

Айтишларича яхши одам ҳамиша ҳаётдан эрта кўз юмаркан. Яхшиларни хотирлаб, уларнинг руҳини шод этиб турмоқ ҳам яхшиларнинг ишидир.

Мени сеҳрлаб қўйган ва вужудимни қулоққа айлантирган қўшиқ шундай сатрлар билан тугарди:

Ойдин тунда юлдуз учса
мени эслагил.
Булут юрса, ёмғир қуйса
мени эслагил.
Ёлғиз уйда чироқ ёқсанг
мени эслагил.
Юрагингни фироқ ёқса
мени эслагил.

Улуғбек МАМАДАЛИЕВ,
Тошкент Давлат дорилфунуни толиби.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

20 АПРЕЛЬ — ШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум». 9.00 «Менинг отим Хўжа». Бадиий фильм («Қозоқфильм»). 10.30 «Саломат бўлинг!». 10.50 «Тишларингиз дурдек бўлсин десангиз». Ҳужжатли фильм. 11.00 Ойнаи жаҳон хазинасидан. Одил Ёқубов. «Улуғбек хазинаси». Видеофильм. 5-қисм. 12.00 «Оналар мактаби». 12.30 Инглиз тили. Кириш дарси. 13.00 «Олмахон Ҳайитова куйлайди». Фильм-концерт. 13.40 «Чорраҳа». 14.10 «Йигитлар беллашганда». 14.55 «Элга хизмат; талаб ва таклиф». 15.25 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Бизнинг уй». Видеофильм. 16.40 «Ўзбекистон Фанлар академияси». Ҳужжатли фильм.

Тижорат кўрсатуви

17.25 «Тараққиёт йўлидан». Ғузор ноҳияси чорвадорлари ҳақида. 18.00 «Жасур бўлиш осонми?» Мультфильм. 18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 19.00 Ўзбек тилини ўрганамиз. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Ўзбекистон Давлат телевидениеси ва радиоси халқ чолғу оркестрининг концерти. 20.15 «Оқшом эртаклари». 20.30 Москва. «Вақт». 21.15 «Мусиқа жавони». 22.00 «Ҳафтанома». 23.00 «Ассалом, Наврўз!». Видеофильм премьераси. 00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Савту калом». Адабий-мусиқий кўрсатув. 9.55 Бизнинг хазинамиздан. В. Гюго. «93-йил». Теленовелла. 10.40 Кинопрограмма. 11.40 «Бизга хотиралар билан яшашга эрта». Фильм-концерт. 12.25 «Най учун унутилган куй». Бадиий фильм. 2-серия.

* * *

17.10 Мактаб ўқувчилари учун. «Лабиринт». 17.55 «Шаби дилкушо». 19.00 «Новости» 19.20 «Рангинкамон» (ўзбек тилида). 19.50 «Панди ниегон». 20.00 «Ахбор». 20.20 Кинолавҳа. 20.30 Москва. «Вақт». 21.15 Мусиқий кўрсатув. 21.55 «Най учун унутилган куй». Бадиий фильм. 2-серия.

● МТ I

Шанба, эрта саҳарлаб 6.00 Халқ куйлари. 6.15 «Кичкинтой ва қора ғилоф». Мультфильм. 6.45 Спорт ҳамма учун. 7.00 Ритмик гимнастика. 7.30 Тонгги дам олиш программаси. 8.00 «Здоровье». 8.30 Режиссёр А. Шахмалиева фильмлари. «Тинмай нур сочавер...». 1- ва 2-фильмлар («Ленфильм», 1983 й.). 10.45 ТСН. 11.00 «Тонг юлдузи». 12.00 «Ер — она масканимиз». Телевизион фототанлов. 12.05 «Атом энергетикаси: хавф-хатар даражаси». 13.35 Баянчи-аккардеончиларнинг Москвадаги 1 халқаро танлови. 14.30 ТСН 14.45 «Мулоқот-анжуман». 15.15 Михаил Муромов. «Қўшиқдан қўшиққа». 15.50 «Болалар ўйнайдиган театр». Болалар театрлари халқаро фестивали ҳақида. 16.50 Шеърият лаҳзалари. 16.55 «Қарашлар» Телевизион ҳужжатли фильм. 17.30 «Халқаро панорама». 18.15 «Кел, дардлашайлик». Концерт. 18.35 МТ экранида биринчи марта. «Фидойилар». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Мосфильм», «Сигото филм продакшн» (Япония) иштирокида, 1988 й.). 20.30 «Вақт». 21.15 «Ёқмаса ўчириб қўйинг». Ҳажвий дам олиш кўрсатуви. 22.30 «Роллинг стоунз». Ҳужжатли мусиқий фильм премьераси. Ретроспектива.

Тунги телевидение

24.00 «Эй, у ерда тепада». Фильм-концерт премьераси (Киев). 00.30 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия.

● МТ II

7.30 Эрталабки бадантарбия машқлари. 7.50 Мультфильм. 8.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан). 9.30 «Абу Али ибн Сино». Бадиий фильм. 11.00 «Ҳамдўстлик» видеоканали.

14.30 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

17.50 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Финляндия— Швеция терма командалари. 2 ва 3-даврлар. Финляндиядан олиб кўрсатилади. 19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.45 «Мусиқий башорат». 20.30 «Вақт» (сурдо таржимаси билан). 21.15 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Германия — ССЖИ терма командалари. Финляндиядан кўрсатилади. 23.30 Футбол. ССЖИ чемпионати. «Спартак» — «Арарат». 2-тайм.

Бош муҳаррир Жаббор РАЗЗОҚОВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Муқаддас АБДУСАМАТОВА, Аҳрор АҲМЕДОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Зиёвиддин ОРТИҚХЎЖАЕВ, Карим РАҲИМОВ, Зайниддин РИХСИЕВ (масъул котиб), Қурбон ЭШМАТОВ.

Таъсис этувчи: Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси
(УЧРЕДИТЕЛЬ ЦК ЛКСМ УЗБЕКИСТАНА)

Рўзнома 1925 йил 8 февралдан чиқа бошлаган.

БЎЛИМЛАР: ёшлар сиёсати — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-55-96; табиат ва экология — 32-57-52; иқтисодиёт ва тижорат — 32-58-47; ахлоқ ва ахборот — 32-57-52; спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; халқ таълими — 32-58-48; хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; қабулхона — 32-56-58.

Манзилгоҳимиз: 700083. Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй. Индекс: 64607. 380.000 нусхада чоп этилади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўзномамиз ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума, шанба кунлари чиқади.

Яна рўзномада кўришгунча!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси.

Буюртма: 5214.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12